

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

สารนิพนธ์
ของ
อิศรงค์ พัฒนานุพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
ตุลาคม 2551

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

บทคัดย่อ
ของ
อิศรงค์ พัฒนานุพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ตุลาคม 2551

อิศรงค์ พัฒนานุพงษ์.(2551). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร.กุล อิศดุลย์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และสำรวจความพึงพอใจของประชากรที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงาน
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน
เทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 5 คน และผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
จำนวน 40 คน โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Exidental Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
คือสื่อวีดิทัศน์ แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและแบบสอบถามความพึงพอใจ
สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าได้สื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงาน
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่มีคุณภาพทั้งในด้านเนื้อหาและด้านสื่อในระดับดี และความพึงพอใจของประชาชน
ที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ต่อสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจ
และการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

THE CUATIA OF VIDEO MEDIA FOR PUBLIC UNDERSTANDING ON CROWN
PROPERTY BUREAU S MISSIONS AND OPERATIONS.

AN ABSTRACT
BY
ITSARONG PATTANANUPONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Technology
At Srinakharinwirot University

October 2008

Issarong Phadthananuphong. 2008. *A Development on a video for enhancing an understanding of the Crown Property Bureau's mission and business process. Master's thesis M.Ed. (Education Technology), Bangkok: Srinakharinwirot University.*
Thesis Advisor: Dr. Kuson Isdul

This study aims to develop a video for enhancing an understanding of the Crown Property Bureau's mission and business process. For this purpose, a satisfaction survey is conducted among residents on the Crown Property Bureau's lands.

Samplers are based on a content expert, an educational technology expert and 40 residents on the mentioned areas. The survey applies Accidental Sampling Technique, together with following research instruments:

- The video
- The evaluation forms orchestrated by the content expert and the educational technology expert
- The satisfaction questionnaires for the 40 residents on the Crown Property Bureau's lands.

Means and Standard Deviation are used for statistical analysis.

The study reveals that the video for enhancing an understanding of the Crown Property Bureau's mission and business process combines both excellent content and efficient communication quality, as a media. Moreover, in terms of satisfaction survey, the result shows positive responses from the residents towards this video.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความรู้เข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานสำนักงาน
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ของ อิศรงค์ พัฒนานุพงษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. กุศล อิศกุล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อลิศรา เจริญวานิช)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ ลิกขานันท์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. กุศล อิศกุล)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยวัฒน์)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อ.ดร.กุล อิศกุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และ ให้คำปรึกษา ด้วยความเอาใจใส่ ซึ่งทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ ลีขาบัณฑิต ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องสารนิพนธ์ตลอดเวลาที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธีรบุญฤทธิ์ ควรหาเวชศิษฐ์ อาจารย์ ดร. นฤมล ศิริวงษ์ อาจารย์ ดร. ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นางสาวสุภาภรณ์ ตรีแสน นางสาวชนกณัฐ ลิ้มพลิก นายกำธร รัตนคำ ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา และประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านดังที่ได้กล่าวมา เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และเพื่อนร่วมงานตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโท ที่มีส่วนช่วยเหลือทั้งด้านร่างกายและแรงใจเสมอมา

สุดท้ายขอกราบรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา และพี่น้องทุก ๆ คน ที่คอยให้คำแนะนำเป็นกำลังใจส่งผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์ในที่สุด

อิศรงค์ พัฒนานุพงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามเฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิดิทัศน์	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กร	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ	39
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	45
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	49
3 วิธีการดำเนินการค้นคว้า	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยศึกษาค้นคว้า	52
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ	53
การดำเนินการวิจัย	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการดำเนินงานศึกษาค้นคว้า.....	57
การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์.....	57
ผลการประเมินคุณภาพของการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์.....	57
 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
ความมุ่งหมายของการวิจัย	64
ความสำคัญของการวิจัย.....	64
ขอบเขตของการวิจัย.....	64
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การดำเนินการทดลอง.....	65
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผลวิจัย.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	69
ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้า.....	70
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	70
 บรรณานุกรม.....	71
 ภาคผนวก.....	76
 ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์.....	92

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	58
2 ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	59
3 ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	60
4 ร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.....	61
5. ความพึงพอใจในการรับชมวีดิทัศน์ของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.....	62
6. ข้อมูลสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับการชมวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจใน ภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.....	63

บัญชีตารางภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1	แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยการศึกษากับ....	8
ภาพประกอบ 2	แบบจำลองเกี่ยวกับแนวคิดการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชน...	39

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (THE CROWN PROPERTY BUREAU) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช 2479 เดิมมีฐานะเป็นหน่วยงานราชการสังกัดกระทรวงการคลังและได้ยกฐานะขึ้นเป็นนิติบุคคลเมื่อปีพ.ศ.2491 มีหน้าที่ดูแลรักษาและบริหารทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และทรัพย์สินส่วนสาธารณะสมบัติของแผ่นดินในความดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะได้รับการยกเว้นภาษีอากรตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์พุทธศักราช 2479 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีทรัพย์สินในความดูแลเป็นที่ดิน 8,378 ไร่ 68.15 ตารางวาในกรุงเทพมหานคร และ 31,274 ไร่ 2 งาน 44.86 วาในต่างจังหวัด โดยทำสัญญาให้เช่าแก่หน่วยงานราชการ องค์กรธุรกิจและบุคคลทั่วไปรวมประมาณ 37,000 สัญญา นอกจากนี้ยังมีหลักทรัพย์ลงทุน ใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยส่วนใหญ่เป็นหุ้นใน 3 บริษัทหลัก คือปูนซิเมนต์ไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และเทเวศประกันภัย (www.crownproperty.or.th)

การประชาสัมพันธ์นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ เพื่อแจ้งต่อสาธารณะชนทราบและก่อให้เกิดความได้เปรียบในเชิงธุรกิจ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ให้ทันสมัยและน่าสนใจโดยผสมผสานเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าด้วยกันเพื่อดึงดูดความสนใจ รวมถึงศักยภาพของการปฏิบัติงานในองค์กร (นิภาพร สุนทรวิจารณ์. 2544 : 1) การประชาสัมพันธ์สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารองค์กร เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรทุกสาขาวิชาชีพเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความศรัทธาสรางความรู้สึกที่ดีและส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ แก่องค์กร การประชาสัมพันธ์นับว่ามีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรช่วยให้การพัฒนาองค์กรมีการสร้างเจตคติที่ดีทำให้เกิดความเชื่อมั่นและการดำเนินงานขององค์กรนั้นๆ มิใช่การให้ข่าวสารที่มุ่งหวังทางธุรกิจและผลกำไรอย่างเดียวเท่านั้น

วีดิทัศน์เป็นสื่อประชาสัมพันธ์อีกชนิดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและไม่ต้อไปกว่าสื่อชนิดอื่น มีจุดเด่นที่ให้คุณค่าในการสร้างความเข้าใจเพราะสามารถทำให้ผู้ชมได้รับทั้งภาพและเสียงไปพร้อมๆ กัน อีกทั้งยังเสนอสีสัน ตัวอักษรประกอบ เทคนิคการถ่ายทำ และการตัดต่อที่ช่วยดึงดูดความสนใจได้ดีเป็นพิเศษ ช่วยให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว ทั้งยังช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้เรื่องนั้นบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ วิดีทัศน์ยังสามารถที่จะปรับปรุงเทคนิคและวิธีการเสนอสิ่งใหม่ให้น่าสนใจได้เช่นกัน วิดีทัศน์ยังช่วยแก้ปัญหาผู้เรียนรู้ไม่มีทักษะการเรียนรู้ที่ดี ขาดความรู้และความรอบรู้ที่เหมาะสม ปัญหาจากผู้เรียนจำนวนมากเกินไป รวมทั้งผู้ที่เรียนรู้ที่มีความสามารถแตกต่างกันด้วย (สุรัชย์ ลีขาบัณฑิต. 2528: 29) รายการวีดิทัศน์นั้นยังเป็นสื่อที่ให้ผลทางด้านการรับรู้ที่สูงมาก ด้วยเหตุผลที่ว่า การรับรู้ของเรา เกิดจากการเห็น 75% การได้ยิน 13% การสัมผัส 6% การรับกลิ่น 3% (Dale. 1956: 134) และวีดิทัศน์ยังสามารถใช้ประกอบการเรียนรู้ได้ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2533:92) ใช้แสดงการสาธิต (Demonstrate) ได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นสิ่งที่ต้องการเน้นได้โดยเทคนิคการถ่ายใกล้ (Close-up) เพื่อขยายภาพหรือวัสดุให้ผู้เรียนเห็นทั่วถึงกันอย่างชัดเจน (กิดานันท์ มลิทอง. 2535: 147) เนื่องจากรายการวีดิทัศน์มีเครื่องมือ (Equipment) และเทคนิค (Technique) ในการสร้างภาพได้อย่างกว้างขวาง (Klein, George, and Hoekey. 1972: 17)

ปัญหาของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ขาดความรู้ความเข้าใจใน เรื่องภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง จากการสอบถามพบว่า ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ขาดความรู้ความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานทำให้ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้เข้าใจในภาพลักษณ์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในทางที่ผิดได้และจากการศึกษางานวิจัย พบว่าการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีความสำคัญช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับองค์กรต่าง ๆ เป็นอันดี จึงทำให้มีการศึกษาถึงความพึงพอใจของสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และนำผลจากการศึกษาครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพื่อผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทราบถึงภารกิจหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง รวมถึงการดำเนินงานของผู้บริหารและพนักงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพื่อที่จะนำมาสร้างสื่อวีดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และให้ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทราบถึงภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์

ความสำคัญของวิจัย

1. ได้สื่อวีดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และให้ผู้เช่าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทราบถึงภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่มีคุณภาพอีกทั้งสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะได้มีสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ต่อไป

2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในเรื่องอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและผู้เช่าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มแรกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 คน โดยจบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีโดยมีประสบการณ์การทำงานในระดับหัวหน้างานมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติจบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามา 5 ปี โดยจัดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพสื่อเป็น 2 รอบดังนี้

รอบที่ 1

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 3 คน

รอบที่ 2

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 5 คน

กลุ่มที่สองเป็นผู้เช่าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Exidental Random)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

2. แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

3. แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้แก่

1. ประวัติสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
2. พระราชบัญญัติจัดระเบียบและภารกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
3. การบริหารจัดการและเจตนารมณ์ 4 ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **สื่อวีดิทัศน์** หมายถึง สื่อวีดิทัศน์ ในรูปแบบรายการสารคดี เรื่องภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนหลักการและวิธีการในลักษณะรูปแบบการนำเสนอด้วยวีดิทัศน์ มีการวางลำดับภาพประกอบคำบรรยายไปพร้อมๆ กัน มีตัวอักษรประกอบ และใช้เทคนิคการถ่ายทำ ตัดต่อ ช่วยดึงดูดความสนใจเพื่อให้ผู้ชมเกิดการเรียนรู้ในรายการ โดยผ่านการตรวจแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาแล้วบันทึกไว้ในรูปแบบวีดิทัศน์

2. **การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจ** หมายถึง การจัดทำสื่อวีดิทัศน์การสร้าง ความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาทดลองกับผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3. **คุณภาพของสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจ** หมายถึง คุณลักษณะของสื่อวีดิทัศน์การสร้าง ความเข้าใจในที่ประเมินตามความคิดของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาต้องมีค่าเฉลี่ยของการประเมินตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

4. **สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์** หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช 2479 เดิมมีฐานะเป็นหน่วยงานราชการ สังกัดกระทรวงการคลัง และได้ยกฐานะขึ้นเป็นนิติบุคคลเมื่อปี พ.ศ. 2491 มีหน้าที่ดูแลรักษาและบริหารทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่กำหนดให้แยกต่างหากจากทรัพย์สินส่วนพระองค์ ซึ่งดูแลโดย สำนักงานจัดการทรัพย์สินส่วนพระองค์ และทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยและเห็นถึงประโยชน์ของสื่อของบุคคลที่มีต่อการชมสื่อวิทัศน์เพื่อการความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์โดยวัดจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและหาประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวีดิทัศน์
4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กร
5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ
6. เอกสารที่เกี่ยวกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
7. เอกสารที่เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา

1.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Education Research and Development หรือ R & D) เป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research – Based Education Development) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เกย์ (Gay. 1976: 8) กล่าวถึงการวิจัยและพัฒนาว่า เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ภายในโรงเรียน ซึ่งผลิตภัณฑ์จากการวิจัยและพัฒนา ยังหมายรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อการสอนและระบบการจัดการ การวิจัยและพัฒนายังครอบคลุมถึงการกำหนดอุปกรณ์ ลักษณะของบุคคลและระยะเวลา และผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากการวิจัยและพัฒนาจะเป็นไปตามความต้องการและขึ้นอยู่กับรายละเอียดที่ต้องการ

บอร์กและกอลล์ (Borg; & Gall. 1996: 782) กล่าวถึงการวิจัยและพัฒนาว่า การวิจัยและพัฒนา คือ กระบวนการที่นำมาพัฒนาและตรวจสอบความถูกต้องของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา คำว่าผลิตภัณฑ์ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าเพียงแต่สิ่งที่อยู่ในหนังสือ ในภาพยนตร์ประกอบการสอน และในคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงระเบียบวิธี เช่น ระเบียบวิธีในการสอน โปรแกรมการสอน เช่น โปรแกรมการศึกษาเรื่องยา หรือโปรแกรมการพัฒนาคนทำงาน จุดเน้นของโครงการ

R&D ในปัจจุบันนี้ปรากฏเป็นพื้นฐานของโครงการพัฒนา โปรแกรมนี้เป็นระบบการเรียนรู้ที่ สลับซับซ้อนที่รวมเอาการพัฒนาทางวัตถุและการอบรมบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานได้ในบริบทเฉพาะ

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งที่นิยมใช้ในการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาการศึกษา โดยเน้นหลักเหตุผลและตรรกวิทยา เป้าหมายหลัก คือใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา (Education Product) ซึ่งหมายถึงวัสดุ ครุภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น หนังสือแบบเรียน फिल्मสไลด์ เทปเสียง เทปวีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ (Borg; & Gall. 1979: 771-798)

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาและตรวจสอบความถูกต้องของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ สื่อการสอน ระบบการจัดการ และระเบียบวิธีในการสอน เพื่อให้ได้ ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามความต้องการ สามารถนำมาใช้จริงในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามีความแตกต่างจากการวิจัยทางการศึกษาอยู่ 2 ประการ คือ (พญฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. 2531: 21-24)

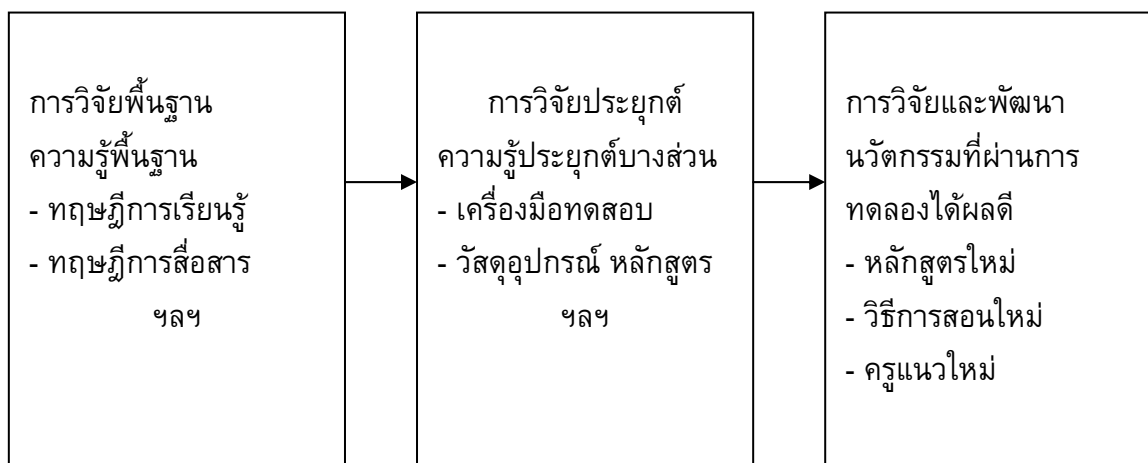
1. เป้าประสงค์ (Goal)

การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นคว้าหาความรู้ใหม่โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามุ่งพัฒนา และตรวจสอบคุณภาพผลผลิตทางการศึกษา แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการก็ มีการพัฒนาผลผลิตทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีสอน หรืออุปกรณ์ การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลผลิตทางการศึกษาสำหรับการสอนแต่ละแบบ แต่ผลผลิต เหล่านี้ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้ สำหรับโรงเรียนทั่วไป

2. การนำไปใช้ (Utility)

การวิจัยทางการศึกษามีช่องว่างระหว่างผลการวิจัย และการนำไปใช้จริงอย่าง กว้างขวาง กล่าวคือ ผลการวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากไม่ได้รับการพิจารณานำไปใช้ นักศึกษา และนักวิจัยจึงหาทางลดช่องว่างดังกล่าวโดยวิธีที่เรียกว่า การวิจัยและพัฒนา

อย่างไรก็ตาม การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามีใช้สิ่งทดแทนการวิจัยทาง การศึกษา แต่เป็นเทคนิค วิธีการที่จะเพิ่มศักยภาพของการวิจัยทางการศึกษาให้มีผลต่อการจัดการ การศึกษา คือเป็นตัวเชื่อมเพื่อแปลงไปสู่ผลผลิตทางการศึกษาที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในโรงเรียน ทั่วไป ดังนั้นการใช้กลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนา การศึกษา จึงเป็นการใช้ผลจากการวิจัยทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัย ประยุกต์ ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ซึ่งบุญสืบ พันธุ์ดี (2537: 80) ได้สรุปความสัมพันธ์และความ แตกต่างไว้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยการศึกษากับ

การวิจัยและพัฒนาการศึกษา

1.2 ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา

บอร์กและกอลล์ (Borg; & Gall. 1979: 222-223) ได้สรุปขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนาไว้ 11 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา

ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดคือ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะทำการวิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยกำหนด ลักษณะทั่วไป รายละเอียดของการใช้ วัตถุประสงค์ของการใช้ เกณฑ์ที่จะใช้ในการเลือกกำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะทำการวิจัยและพัฒนาอาจมี 4 ข้อ ดังนี้

1. ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่
2. ความก้าวหน้าทางวิชาการมีเพียงพอที่จะทำการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้นหรือไม่
3. บุคลากรที่มีอยู่เป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่
4. ผลิตภัณฑ์นั้นที่จะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรหรือไม่

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและงานวิจัย

คือ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนาม ซึ่งเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัยและพัฒนาอาจจะต้องทำการศึกษาวิจัยขนาดเล็กเพื่อที่จะหาคำตอบ ซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่นั้นไม่สามารถที่จะตอบได้ ก่อนที่จะเริ่มทำการพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 3 วางแผนการวิจัยและพัฒนา

ประกอบด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ ประมาณค่าใช้จ่าย กำลังคน และระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ พิจารณาผลสืบเนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้น

ขั้นที่ 4 พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์

ขั้นนี้จะเป็นการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาตามที่ได้วางเอาไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นก็ต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุอุปกรณ์ หลักสูตร คู่มือการอบรม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินผล

ขั้นที่ 5 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

โดยการนำเอาผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 4 ไปทำการทดลองใช้ เพื่อทดสอบคุณภาพ ขั้นตอนของการทดสอบผลิตภัณฑ์นี้ ใช้โรงเรียนจำนวน 1-3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กประมาณ 6-12 คน ทำการประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองในขั้นตอนที่ 5 มาใช้ในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดีขึ้น

ขั้นที่ 7 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

การดำเนินการขั้นนี้จะนำผลิตภัณฑ์ที่ทำการปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้เพื่อทดสอบหาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ ใช้โรงเรียนจำนวน 5-15 โรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 30-100 คน ทำการประเมินผลในเชิงปริมาณในลักษณะทำการทดสอบก่อน การเรียนและหลังการเรียน นำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ อาจจะ มีกลุ่มควบคุมการทดลองก็ได้ถ้าจำเป็น

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองในขั้นตอนที่ 7 มาใช้ในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดีขึ้น

ขั้นที่ 9 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3

ขั้นตอนนี้จะนำเอาผลิตภัณฑ์ที่ได้ทำการปรับปรุงแล้ว ไปทำการทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพของการใช้งานผลิตภัณฑ์ โดยการใช้ตามลำพังในโรงเรียน 10-30 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 40-200 คน ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 10 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 (ครั้งสุดท้าย)

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองในขั้นตอนที่ 9 มาใช้ในการพิจารณาปรับปรุง เพื่อผลิตและเผยแพร่ต่อไป

ขั้นที่ 11 เผยแพร่

เสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งไปลงเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ และติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษา เพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อบริษัทเพื่อผลิตและจำหน่ายต่อไป

เอสพิชและวิลเลียมส์ (Espich and Williams. อ้างอิงจาก ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา. 2550:ออนไลน์) ได้อธิบายถึงการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขสื่อการสอนและบทเรียนสำเร็จรูปไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทดสอบทีละคน (One to one Testing) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนระดับที่ต่ำกว่าปานกลางเล็กน้อย จำนวน 2-3 คน เพื่อให้ศึกษาสื่อที่พัฒนาขึ้นและหลังจากที่ศึกษาผู้ที่พัฒนาสื่อจะทำการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องของสื่อจากกลุ่มตัวอย่าง

2. การทดลองกับกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) ในขั้นนี้จะใช้ผู้ทดลองเป็นกลุ่มประมาณ 5-8 คน จะดำเนินการที่คล้ายกับขั้นตอนที่ 1 แต่จะให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนด้วย เพื่อที่จะได้นำผลไปวิเคราะห์ทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อ โดยอาศัยเกณฑ์ 80/80 ซึ่ง 80 ตัวแรกหมายถึงผู้เรียนร้อยละ 80 ของทั้งหมดสามารถทำข้อสอบได้ถูกต้อง และถ้าหากผลการวิเคราะห์เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว ก็ปรับปรุงแก้ไขเฉพาะข้อที่พบพร่องเพื่อนำไปทดลองในขั้นที่ 3 ต่อไป และถ้าหากผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ดังกล่าว ก็จะมีการดำเนินการตามวิธีการเดิมกับกลุ่มตัวอย่างใหม่จนกว่าจะได้ตามกฎเกณฑ์ตามที่กำหนด

3. การทดสอบภาคสนาม (Field Testing) ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรเป้าหมายจริง โดยผู้พัฒนาสื่อจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการทดลองด้วย แต่จะอาศัยครูผู้สอนดำเนินการแทนโดยใช้วิธีการดำเนินการเช่นเดียวกับตอนที่ 2

จากขั้นตอนที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าการวิจัยและพัฒนาการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่เป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์นั้นไปยังสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา และเพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นต่อไป

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและการพัฒนาวิดิทัศน์ทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนารายการวิดิทัศน์ที่พบมากที่สุดในปัจจุบัน จะเป็นการวิจัยและพัฒนาสื่อให้ได้ประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้ได้แนวการศึกษาใหม่ ๆ มีผู้ทำการวิจัยและพัฒนาไว้หลาย ๆ ท่าน ดังนี้

เมธี เจริญสุข (2538 : 56) ได้ศึกษาและพัฒนาเพื่อเปรียบเทียบรายการวิดิทัศน์ที่ผลิตโดยใช้กล้องถ่ายวิดิทัศน์เพียงตัวเดียวถ่ายภาพอย่างต่อเนื่องกับการสอนตามปกติ พบว่า

คุณภาพของรายการวิดิทัศน์อยู่ระดับปานกลางและการเรียนจากรายการวิดิทัศน์ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไพโรจน์ วรกระมล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาวิดิทัศน์การสอน เรื่องการผั่นภาพและการใช้ภาพทางการศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า รายการวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.06/93.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 90/90 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการเรียนจากรายการวิดิทัศน์การสอนเรื่อง การผั่นภาพและการใช้ภาพทางการศึกษา มีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจริง

อนัญญา ประสงค์พร (2540 : 48) ได้ทำการพัฒนารายการวิดิทัศน์การสอน เรื่อง พืชและการผสมพันธ์ของพืชดอก ผลการศึกษาพบว่า รายการวิดิทัศน์การสอน เรื่องพืชและการผสมพันธ์ของพืชดอกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ดังนี้

1. รายการวิดิทัศน์การสอนเรื่อง พืชมีประสิทธิภาพ 95/93
2. รายการวิดิทัศน์การสอน เรื่อง การผสมพันธ์พืชดอกมีประสิทธิภาพ 92/91

ภูษิต อานมณี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยการทดสอบและหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ด้วยเกณฑ์ที่กำหนด คือ 90/90 และการหาผลการเรียนรู้โดยการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. รายการวิดิทัศน์มีประสิทธิภาพเป็น 95.85/91.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาสกร บัณฑิตวงษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนารายการวิดิทัศน์เรียนด้วยตนเอง เรื่อง การใช้งานวิทยุสื่อสารระบบความถี่ร่วม สำหรับอบรมผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบินและนักบิน ของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยปรากฏว่า รายการวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.00/90.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 90/90 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า รายการวิดิทัศน์สามารถบันทึกเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าได้และช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ได้ทั้งภาพและเสียง สามารถสร้างความสนใจทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากขึ้นช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนก็สามารถทบทวนใหม่ได้ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับกรอบแบบและพัฒนาระบบการผลิตรายการวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา ที่ดีด้วย ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนวิดิทัศน์สำหรับฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์

ความหมาย

วิรัช อภิรตนกุล (2526 : 4-5) ให้ความหมายของคำว่า “การประชาสัมพันธ์” (Public Relation) ซึ่งถ้าแปลตามอักษรก็จะได้ว่า “การเกี่ยวข้องกับทุกคน” วิชาการประชาสัมพันธ์จึงเป็นวิชาที่ว่าด้วยการเกี่ยวข้องกับทุกคนหรือความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน สถาบัน กับกลุ่มประชาชนนั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่มีความเห็นคล้ายคลึงกันจะมีแตกต่างกันก็ส่วนที่เป็นรายละเอียดซึ่งมีมากบ้างน้อยบ้างต่างกันไป นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายและคำนิยามของคำว่า “การประชาสัมพันธ์” ต่างกันออกไปดังนี้

เสาวณีย์ ลิกขาบัตินิต (2528 : 106) ให้ความหมายว่า เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีของหน่วยงานเพื่อให้เลือกใช้บริการได้ถูกต้องเพื่อสร้างความศรัทธาค่านิยมให้เกิดขึ้นกับองค์กรอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร สถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โคแกน (Kogan. 1965 : 8-9) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการประเมินทัศนคติ และผลประโยชน์ของสาธารณชนโดยมุ่งพิจารณากระบวนการต่าง ๆ ซึ่งบุคคลหรือองค์กรได้ดำเนินการอยู่ รวมทั้งแนวการจัดโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อที่จะแสวงหาการยอมรับและความเข้าใจจากสาธารณชน

นิวซัมและคณะ (Newsom and others. 1989 : 7) กล่าวว่า ที่ประชุมสมาคมการประชาสัมพันธ์โลก ครั้งที่ 1 ในประเทศเม็กซิโก เมื่อปี ค.ศ.1978 ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์แนวโน้มและผลต่อเนื่องที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับผู้นำในองค์กรต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา หรือการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณชนโดยใช้ศิลปะทางด้านวิทยาศาสตร์สังคมเพื่อการวิเคราะห์ดังกล่าว

เบอร์เนย์ส (Bernays. 1952 : 3) แสดงความคิดเห็นและให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ 3 ประการ คือ

1. เป็นการเผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนทราบ
2. ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยและเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของสถาบัน
3. ประสานความคิดเห็นของกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับจุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินงานของสถาบัน

อาจกล่าวได้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง ความพยายามของหน่วยงานที่ได้กระทำโดยมีการวางแผนอย่างดีและปฏิบัติตามแผนนั้น เพื่อส่งสารให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานและกิจการของหน่วยงาน โดยถือว่าทัศนคติและความเข้าใจที่ดี

เช่นนั้นจะทำให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นหน้าที่ของหน่วยงานเป็นผลดีต่อหน่วยงานและเป็นการสื่อสารและรับสารจากประชาชนซึ่งเป็นกระบวนการสองทาง (Two ways communication)

คัทลิปและเซ็นเตอร์ (Cutlip & Center. 1978 : 4) นักวิชาการทางด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้คำนิยามว่า การประชาสัมพันธ์ เป็นความพยายามที่มีการวางแผนในอันที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชน โดยให้ยอมรับการดำเนินธุรกิจของสถาบันและเป็นการสื่อสารสองทาง

ไซมอน (Simon : 1984) แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก สหรัฐอเมริกาให้ทัศนะว่า การประชาสัมพันธ์ คือ การส่งเสริมให้เกิดความกลมเกลียว ราบรื่น และความนิยมระหว่างบุคคลกับหน่วยงานหรือสถาบันและบุคคลอื่นๆ รวมทั้งกลุ่มประชาชนพิเศษ (Special Publics) หรือชุมชนกลุ่มใหญ่โดยการสื่อความหมายผ่านสื่อที่สามารถตีความหมายได้และมีการพัฒนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างฉันทมิตรรวมทั้งการประเมินปฏิบัติการทำที่ของประชาชน

เจอร์กิน (Jerkin. 1980 : 1) ได้ให้คำนิยามว่า การประชาสัมพันธ์ประกอบขึ้นด้วยการสื่อสารที่มีแบบแผนทั้งภายนอกและภายในระหว่างองค์กรกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงความเข้าใจร่วมกัน

บุญเลิศ ศุภดิolk (2533 : 7) ให้คำนิยามของการประชาสัมพันธ์ว่า หมายถึง การดำเนินงานอย่างมีแบบแผนโดยอาศัยการสื่อสารแบบยุควิธี (Two ways communication) เพื่อโน้มน้าวความคิดเห็นให้เข้าใจและยอมรับนโยบายและการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

ประจวบ อินออด (2532 : 74) ให้คำนิยามว่า การประชาสัมพันธ์ หมายความว่า การปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มประชาชนหรือสังคมส่วนรวม ต่อเนื่องกันไปโดยมีแผนและวัตถุประสงค์ที่แน่ชัด เพื่อเสริมสร้างความเชื่อถือและความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

จากคำจำกัดความของนักวิชาการหลายๆ ท่าน ข้างต้น อาจสรุปว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การดำเนินงานอย่างมีระบบ แบบแผนขององค์กรและสถาบันต่างๆ ในการเสริมสร้างเจตคติที่ดีของบุคคลภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้เกิดความยอมรับการสนับสนุนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะสั้น และระยะยาวนั่นเอง

ความสำคัญของการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์

การสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์ เป็นกระบวนการสื่อสารขององค์กรหน่วยงานกับประชาชนหรือสังคม เพื่อก่อให้เกิดการผสมผสานแนวทางการรู้สึกรู้คิด และความร่วมมือสนับสนุนร่วมใจในการทำงานระหว่างองค์กร หน่วยงาน กับประชาชนที่เกี่ยวข้อง จึงถือได้ว่าการประชาสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานต่างๆ ในการพัฒนาประเทศ องค์กรหน่วยงานและสังคมส่วนรวมให้ประสบความสำเร็จสมบูรณ์ การใช้การประชาสัมพันธ์เข้าไปช่วยให้การปฏิบัติงานแพร่หลายกว้างขวางเป็นการเพิ่มศักยภาพในการเสริมสร้างสัมพันธภาพของบุคลากรภายในหน่วยงานและสัมพันธภาพระหว่างองค์กรหน่วยงานกับประชาชน

ปัจจุบันองค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ส่วนใหญ่ในปัจจุบันต่างเห็นความสำคัญของการมีหน่วยงานประชาสัมพันธ์ เพราะเห็นว่าการประชาสัมพันธ์นั้นเป็นวิถีทางที่จะบรรลุผลในการสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน ซึ่งความเข้าใจอันดีของประชาชนนี้เป็นส่วนสำคัญต่อการดำรงอยู่และการขยายขอบเขตของงานองค์กรหน่วยงานทุกชนิด ดังนั้นผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพิจารณาตัดสินใจเกือบทุกประการในนโยบายต่างๆ ไป ขององค์กรหน่วยงาน

วิธีการดำเนินงานสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์

คัทลิปและเซ็นเตอร์ (Cutlip & Center. 1978 : 91-94) กล่าวว่าเนื่องจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์มีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน และกระบวนการ ซึ่งในเรื่องนี้คัทลิปและเซ็นเตอร์ ถือว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดของนักวิชาการและนักประชาสัมพันธ์ทั่วไป ได้แบ่งการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การวิจัยและการรับฟัง เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการหาข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่สถาบันกำลังเผชิญอยู่เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

2. การวางแผนและการตัดสินใจเป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าจะใช้กิจกรรมและกลยุทธ์ทางการประชาสัมพันธ์ใดบ้างในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์หรือการแก้ไขปัญหาที่สถาบันกำลังเผชิญอยู่

3. การสื่อสาร เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติการตามแผนที่ได้วางไว้ โดยใช้เครื่องมือเทคนิคและกลยุทธ์ทางการสื่อสาร ในการเผยแพร่ข่าวสาร

4. การประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โดยมุ่งที่จะติดตามว่างานประชาสัมพันธ์ที่ได้ทำไปนั้นให้ผลดีมากน้อยเพียงไร

สุพิน ปัญญาภัก (2526 : 27) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานประชาสัมพันธ์มีหลักสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1. การประชาสัมพันธ์นั้นต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและหยุดไม่ได้ ต้องพยายามทำโดยไม่มีที่สิ้นสุด เพราะตัวแปรที่สำคัญ คือ ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นของประชาชนซึ่งเรียกว่า ประชามติ (Public Opinion) เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงจำเป็นที่จะต้องรักษาความคิดเห็นที่สนับสนุนหน่วยงานให้คงที่ตลอดไป

2. การประชาสัมพันธ์นั้นต้องกระทำอย่างมีแผน มีระบบเป็นขั้นตอนมีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มประชาชนของหน่วยงานให้มากที่สุด การทำงานต้องมีเอกภาพสอดคล้องกันทุกขั้นตอน

3. การประชาสัมพันธ์นั้นต้องโน้มน้าวทัศนคติหรือความคิดเห็นของประชาชนให้สนับสนุนกิจการของหน่วยงาน

4. การประชาสัมพันธ์นั้นต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับประชาชนให้เกิดความเข้าใจและไม่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ ต้องเข้าใจความต้องการของชุมชนว่าต้องการอะไรมีทัศนคติอย่างไรบ้างที่ควรจะไปปรับใช้หรือปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานให้สอดคล้องกัน บางครั้งก็ต้องยอมรับความคิดเห็นของประชาชนด้วย

วัตถุประสงค์ของการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์

การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ก็เปรียบเสมือนการดำเนินกิจกรรมการดำเนินงานทั่วไป คือ ต้องมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

จิตรราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ (2534 : 107-108) ได้ยกตัวอย่างวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงนโยบายขององค์กร
2. เพื่อแก้ไขการเข้าใจผิดของสาธารณชนที่มีต่อองค์กร
3. เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอในความก้าวหน้าของโครงการและการทำงานขององค์กร
4. พัฒนาความรู้และความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่หรือสิ่งใหม่ๆ ขององค์กร
5. เพื่อให้ตลาดการเงินและสถาบันการเงินได้รับทราบอย่างเต็มที่เกี่ยวกับผลการทำงานขององค์กร และแนวโน้มในอนาคตก่อนที่จะอนุมัติให้เงินร่วมลงทุน
6. เพื่อแก้ความกั๊กแกงหรือความสับสน หรืออคติ ซึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการกระทำขององค์กรอันมีผลกระทบกระเทือนต่อความสนใจในท้องถิ่นนั้น
7. เพื่อเป็นการสนับสนุนและดึงดูดใจหาผู้ที่มีความสามารถเข้ามาร่วมงาน
8. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้ส่งให้กระชับขึ้น
9. เพื่อเป็นการให้เป็นที่ยอมรับถึงเจตนารมณ์ขององค์กรในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ
10. เพื่อเป็นการให้บริการแก่ลูกค้าเป็นที่รู้จักแพร่หลายยิ่งขึ้น รวมถึงการสร้างและปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างองค์กรกับผู้มาใช้บริการให้ดียิ่งขึ้น
11. เพื่อเป็นการให้สาธารณชนได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการอนุรักษ์และป้องกันสิ่งแวดล้อม
12. เพื่อให้สาธารณชนทราบบุคคลสำคัญๆ และบุคลิภาพขององค์กรอันเป็นเผยแพร่ว่า องค์กรมีบุคคลที่น่าสนใจและมีความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามที่องค์กรต้องประสบกับปัญหาวิกฤติ
13. เพื่อเป็นการให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการเป็นที่รู้จักและเข้าใจในตลาดส่งออก รวมทั้งความเหมาะสมกับความต้องการและสถานการณ์ภายในประเทศหรือท้องถิ่นนั้น

14. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กร และพรรคการเมือง ผู้บริโภคและกลุ่มกดดันต่าง ๆ

15. เพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีที่สุดกับภาคอุตสาหกรรม

ชัยนันท์ นันทพันธ์ (2528 : 77) สรุปถึงวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า

1. ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนและเห็นชอบกับความมุ่งหมายและการดำเนินงานขององค์กร

2. เผยแพร่ข่าวสารความรู้ไปให้ประชาชนทราบ

3. ช่วยทำแนวความคิดเห็นของประชาชนและสถาบันให้มีส่วนประสานสอดคล้องต้องกัน

วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ดังที่ได้กล่าวข้างต้นอาจสรุปความหมายได้ว่าการประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อองค์กรนั่นเอง

ขั้นตอนการดำเนินงานสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์

กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ สามารถจำแนกเป็นขั้นตอนได้ 4 ขั้นตอน (พรทิพย์ วรกิจโกศาทร. 2532 : 478) คือ

1. การค้นคว้าหาข้อมูล (Fact -Finding) การค้นคว้าจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ได้รับรู้เรื่องราวต่างๆ ของหน่วยงานตัวเองมากขึ้น รู้จักประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องดียิ่งขึ้น โดยทั่วไปแล้วข้อมูลที่ต้องดำเนินการจัดเก็บในขั้นแรกก่อนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์จำแนกได้เป็น 3 ลักษณะกว้างๆ คือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานและข้อมูลเฉพาะเรื่องการจัดเก็บข้อมูลในเบื้องต้นนี้ นักวิชาการด้านการประชาสัมพันธ์ เช่น

คัทลิปและเซ็นเตอร์ (Cutlip & Center. 1978 : 99) มีความเห็นว่าการสำรวจข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการตรวจสอบข้อมูลจากเอกสารและบุคคลต่างๆ ที่อยู่ภายในสถาบัน และข้อมูลจากภายนอกสถาบันการสำรวจข้อมูลอย่างเป็นทางการ มีวัตถุประสงค์ของการสำรวจอย่างชัดเจน มีการวางแผน จัดเก็บและดำเนินการอย่างรอบคอบมีขั้นตอนและเป็นระบบ

2. การวางแผน (Planning) การวางแผนประชาสัมพันธ์ คือ การกำหนดวิธีการปฏิบัติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ และเพื่อให้การดำเนินงานนั้นๆ มีความสอดคล้องต่อเนื่อง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยระบุกิจกรรม กำหนดเวลา ผู้รับผิดชอบ และรายละเอียดอื่นๆ ที่เหมาะสม การวางแผนที่ดีควรจะมีคามยืดหยุ่น สามารถปฏิบัติจริงได้ มีกิจกรรมที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน และสามารถประเมินได้ การวางแผนประชาสัมพันธ์จะช่วยให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ คือ

2.1 เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่จะประชาสัมพันธ์ออกไปว่า มีกิจกรรมใดที่ต้องทำ มีเนื้อหาสาระสำคัญ คืออะไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ กระทำเมื่อไร โดยวิธีไหน เพื่อประโยชน์อะไร ทำให้การดำเนินงานมีทิศทางและมีประสิทธิภาพ

2.2 ช่วยให้เกิดการประสานงานภายในได้อย่างดี สามารถเตรียมการณเตรียมบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนี้จะช่วยเพิ่มความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำงานร่วมกันประสานกัน ภายในหน่วยงานได้เป็นอย่างดี

2.3 การวางแผนช่วยสามารถระบุปัญหาหน่วยงานประชาสัมพันธ์ที่ต้องดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่หน่วยงานประสบอยู่

2.4 ช่วยให้การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ เพราะมีหลักฐานการดำเนินงานที่ดี นั่นคือ แผนการประชาสัมพันธ์

3. การติดต่อสื่อสาร (Communication) การประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ เป็นจำนวนมาก และมีความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย จึงเป็นหน้าที่ของนักประชาสัมพันธ์ที่จะดำเนินการสร้างช่องทางการสื่อสารเพื่อทำให้การสื่อสารในรูปของการประชาสัมพันธ์สมบูรณ์แบบ การดำเนินงานดังกล่าวจะกระทำได้ 2 วิธี คือ

3.1 การสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) เป็นการติดต่อสื่อสารตามระเบียบแบบแผน

3.2 การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal Communication) เป็นการสื่อสารที่ไม่มีแบบแผนชัดเจน อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีผลในแง่ของการโน้มน้าวใจให้ข้อเท็จจริงในรายละเอียดหรือปรับความเข้าใจกันและมักจะได้ผลดีกว่าการสื่อสารแบบเป็นทางการ

4. การติดตามและประเมินผล (Evaluation) การติดตามและประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ เป็นการตัดสินคุณค่าของงานประชาสัมพันธ์ ทำให้หน่วยงานทราบถึงประสิทธิภาพของการทำงานที่ผ่านมา ทราบถึงสภาพปัจจุบันและคาดการณ์อนาคตได้ การประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ไปว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใดเท่านั้น บางครั้งก็มีความจำเป็นที่จะประเมินด้วยว่า เราได้ดำเนินงานตามกิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนครบถ้วนหรือไม่ หรือได้ดำเนินงานไปมากน้อยเพียงไร หากสามารถดำเนินงานครบตามจำนวนกิจกรรมตามระบุไว้จะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพได้ด้วยการติดตามและประเมินผลนิยมปฏิบัติ 3 ขั้นตอน คือ

4.1 ประเมินผลก่อนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ (Pre-test) เพื่อหาคำตอบว่าสภาพปัจจุบันก่อนการดำเนินงานเป็นเช่นไร มีปัญหาอะไรบ้าง กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร เป็นต้น

4.2 ประเมินผลระหว่างการดำเนินการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อนำมาปรับปรุงแผนประชาสัมพันธ์ให้มีความเป็นไปได้สูงขึ้น

4.3 ประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Summative Evaluation) เป็นการตรวจสอบและประเมินว่าการดำเนินงานที่เสร็จไปแล้วได้ผลอย่างไร บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

หลักการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์

การการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องยึดถือหลักการ เพราะเหตุว่างานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสารสู่สาธารณชน

นิวซัม และคณะ (Newsom and others. 1989 : 4-5) ได้เสนอหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 10 ประการ ของการประชาสัมพันธ์ คือ

1. การสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์เป็นงานที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังไม่ใช่เป็นการสร้างภาพลวงตาการวางแผนประชาสัมพันธ์จึงต้องดำเนินการอย่างรอบคอบระมัดระวัง โดยการกำหนดนโยบายที่แจ่มชัด เพื่อเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ
2. การสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์เป็นงานอาชีพที่มุ่งบริการ เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณชนไม่ใช่เป็นการแสวงหารางวัลส่วนบุคคล เงื่อนไขที่ใช้เป็นเงื่อนไขที่ต้องพิจารณาในการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก
3. แผนงาน แนวนโยบาย และโปรแกรมต่างๆ ของการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์นั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนโดยรวม
4. การสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์จะเกิดผลดีได้ ต้องเลือกใช้สื่อมวลชนให้เหมาะสมกับลักษณะของสาธารณชนนั้นๆ
5. บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นนักประชาสัมพันธ์นั้นถือได้ว่า เป็นบุคคลสำคัญที่จะเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ได้โดยตรง
6. ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์จะต้องยึดมั่นในการวิเคราะห์ วิจัย เจตคติ ความคิดเห็นของสาธารณชน โดยมุ่งใช้วิธีการแบบสองทาง (Two ways Communication)
7. ในการที่จะทำความเข้าใจข้อเรียกร้องของสาธารณชนนั้น จะต้องใช้วิธีการศึกษาโดยคำนึงถึงหลักวิชาการทางด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยาสังคม และความรู้ว่าด้วยการติดต่อสื่อสาร
8. งานวิจัยทางด้านการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์ จะต้องดำเนินการโดยยึดมั่นในทฤษฎีจากสาขาวิชาการต่างๆ
9. นักประชาสัมพันธ์จะต้องมีความตื่นตัวในการที่จะมุ่งอธิบายปัญหาให้กับประชาชนได้เข้าใจก่อนที่ปัญหานั้นจะกลายเป็นปัญหาที่วิกฤติ
10. งานประชาสัมพันธ์ถือว่าเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ของจริยธรรมจะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ทั้ง 10 ประการ ดังกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็นว่างานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ละเอียดอ่อน เพราะเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือบุคคลต่อกลุ่มบุคคล กระบวนการสื่อความเข้าใจจึงต้องอาศัยหลักวิชาการ โดยเฉพาะหลักจิตวิทยาเป็นเรื่องสำคัญ

กลุ่มประชาชนกับการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์

ในการดำเนินงานด้านความเข้าใจและประชาสัมพันธ์นั้น จะแบ่งการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มคน 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มประชาชนภายใน , การสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มประชาชนภายนอก

วิรัช อภิรัตน์กุล (2526 : 193-194) ได้อธิบายถึงการแบ่งกลุ่มประชาชนเพื่อการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้ คือ

1. กลุ่มประชาชนภายใน คือ กลุ่มบุคคลที่เป็นพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรสถาบันซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อองค์กรสถาบันมาก เพราะหากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชาชนภายในเป็นไปด้วยดีราบรื่น กิจกรรมขององค์กรก็ย่อมประสบความสำเร็จ นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ภายในที่ดี ย่อมจะเกิดประโยชน์และเอื้ออำนวยความสะดวกรวดเร็ว ประหยัด ให้แก่องค์กรสถาบันอันเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการบริหารได้ดียิ่งขึ้น

2. กลุ่มประชาชนภายนอก คือ กลุ่มประชาชนที่อยู่ภายนอกองค์กรสถาบัน ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยตรง กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น และกลุ่มประชาชนทั่วไปบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ

ลักษณะของงานสร้างความเข้าใจและงานประชาสัมพันธ์

อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกุล อุปรัตน์ (2521 : 88-89) กล่าวเกี่ยวกับลักษณะของงานประชาสัมพันธ์ว่าเป็นเรื่องที่ยากกว้างแล้วแต่ผู้ที่ต้องไปปฏิบัติงานบางคนต้องไปทำงานในด้านการพูดเป็นส่วนใหญ่ แต่บางคนอาจจะไม่มีโอกาสพูดเลย แต่มีผลงานออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์ ซึ่งก็ได้รับความสำเร็จอย่างดีในการทำงาน จากลักษณะของงานประชาสัมพันธ์เท่าที่เห็นอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน อาจจะสรุป ได้ดังนี้

1. งานเขียนหนังสือ เช่น การเขียนบทโฆษณา บทวิทยุโทรทัศน์ การเขียนบทความ เป็นต้น

2. งานบรรณาธิการ เช่น การออกหนังสือในรูปของจดหมายข่าว วารสาร หรือรายงานประจำปีของหน่วยงาน

3. การวางตำแหน่ง ได้แก่ การช่วยผู้บริหารจัดระบบสายงานให้ถูกต้องตามแบบสากล เพราะนักประชาสัมพันธ์จำเป็นต้องนำเอาระบบงานของหน่วยงานต่างๆ ออกเผยแพร่และทำงานร่วมกับฝ่ายต่างๆ อย่างใกล้ชิด

4. การให้ความสนับสนุนและประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ในหน่วยงาน เช่น การนำข้อความโฆษณาของฝ่ายต่างๆ ส่งไปให้สื่อมวลชน การช่วยเผยแพร่กิจการที่ดีเด่นของฝ่ายต่างๆ หรือช่วยในการถ่ายรูป เขียนโปสเตอร์ ติดต่อประสานงาน

5. งานพูด เช่น การอภิปราย การบรรยาย ได้ว่าที่ในโอกาสต่างๆ

6. งานผลิต ตั้งแต่โปสเตอร์ เอกสาร สไลด์หรือวีดีโอเทป

7. การวางโครงการ จะต้องทำงานประชาสัมพันธ์ออกมาในลักษณะที่เป็นโครงการต่างๆ

8. การโฆษณาหน่วยงาน การโฆษณาจะช่วยให้งานประชาสัมพันธ์ลุล่วงไปด้วยดี ต้องพยายามเลือกเฉพาะส่วนที่ดีของหน่วยงานออกเผยแพร่ต่อประชาชนให้ได้

ปัญหาและอุปสรรคของการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์

เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ละเอียดอ่อน และเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับประชาชนจำนวนมาก การดำเนินงานจึงต้องมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นอยู่เสมอ

อรุณ งามดี (2527 : 20) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ที่ทำมาในอดีต มุ่งเน้นแต่การเผยแพร่ชื่อเสียงภาพพจน์ของหน่วยงาน เช่น ไม่ได้ทำกันครบวงจร ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องคนและงบประมาณ เพราะฉะนั้นการประชาสัมพันธ์จึงทำกันตามมีตามเกิด งานประชาสัมพันธ์ต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

องค์กรทางด้านการประชาสัมพันธ์ควรมีมาตรฐานและมีความพร้อมที่จะทำงานประชาสัมพันธ์ในทุกระดับ สื่อ ควรใช้สื่อต่างๆ ไม่เฉพาะแต่เพียงวิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ ภาพยนตร์หากจะประมวลปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยสรุปเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

เกษม จันทรน้อย (2521 : 73) กล่าวไว้ดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากรขาดบุคลากรที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์ หรือไม่เคยได้รับการฝึกอบรมทางด้านการประชาสัมพันธ์มาก่อนทำให้ไม่มีการวางแผนที่ชัดเจน ตลอดจนขาดหลักการและนวัตกรรมที่จะดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาด้านงบประมาณ โดยทั่วไปมักจะขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร แม้ผู้บริหารจะยอมรับการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานก็ตาม ทำให้มีผลกระทบไปถึงอัตราค่าจ้าง วัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่นๆ ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

3. ปัญหาด้านการสื่อสาร การติดต่อเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชนต่างๆ ยังขาดวิธีการที่มีประสิทธิภาพ การจัดพิมพ์เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ล่าช้าไม่ทันกำหนดเวลา บางแห่งยังมีการติดต่อสัมพันธ์กับสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์น้อยมาก หรือมีเครื่องมืออุปกรณ์อยู่เป็นจำนวนมาก แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง เนื่องจากขาดผู้ชำนาญในการใช้เครื่องมือและสื่อแต่ละชนิด

4. ปัญหาความไม่เข้าใจในงานประชาสัมพันธ์ของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงาน

5. ปัญหาขาดการค้นคว้าวิจัยและประเมินผลงานทำให้ไม่ทราบข้อบกพร่องของงานประชาสัมพันธ์ที่ทำไปแล้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์

เดชา สีทอง (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานและจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ เพื่อหาประสิทธิภาพของตู้ประชาสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์สื่อประสม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ตู้ประชาสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์สื่อประสมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี ทั้งด้านโครงสร้าง การออกแบบ วัสดุอุปกรณ์ ความปลอดภัย และการบำรุงรักษา

นิภาพร สุนทรวิจารณ์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาชุดสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ (เอสแบค) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ชุดสื่อประสมที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีคุณภาพโดยผู้ผู้ชมสามารถดำเนินการด้วยตนเองเพื่อรับทราบข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนด้วยการเลือกผ่านทางเมนู อีกทั้งยังมีอักษรไฟวิ่งแบบดิจิทัลไว้บริการข่าวสารสำคัญเร่งด่วนของทางโรงเรียน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวีดิทัศน์

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวีดิทัศน์

สื่อวีดิทัศน์ เป็นสื่อการสอนที่นับวันจะมีบทบาทและมีอิทธิพลสำคัญต่อวงการศึกษ ช่วยในเผยแพร่วัฒนธรรม ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งด้านการเรียนการสอน ช่วยให้สาธิตจนได้รับความรู้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจความหมายของ “วีดิทัศน์” ตรงกัน จึงได้มีผู้ให้ความหมายเอาไว้ดังนี้

คำว่า “วีดิทัศน์” เป็นคำที่ราชบัณฑิตสถาน (2532 : 3) บัญญัติขึ้นเพื่อใช้ในเชิงวิชาการ มาจากคำว่า Video ซึ่งหมายถึง เครื่องที่แสดงภาพเพื่อความเพลิดเพลิน

วีดิทัศน์ หมายถึง ภาพที่มองเห็นในระบบโทรทัศน์ (กรมวิชาการ.2527 : 158)

วีดิทัศน์ หมายถึง การจัดเก็บภาพและการแสดงภาพบนจอโทรทัศน์ (Heinich, Molenda and Russell. 1993 : 450)

วีดิทัศน์ หมายถึง กระบวนการนำเสนอภาพและเสียง ในรูปแบบบันทึกและการทำซ้ำโดยใช้แถบวีดิทัศน์ (Hanson. 1987 : 12)

วีดิทัศน์ หมายถึง กระบวนการบันทึกหรือเก็บสัญญาณภาพและเสียงไว้ในสื่อกลางที่เป็นวัสดุทางแม่เหล็กไฟฟ้า และรวมไปถึงการถ่ายทอดสัญญาณและเสียงโดยผ่านอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ผู้รับด้วย (บุญเที่ยง จุ้ยเจริญ.2534 : 179)

ส่วนคำว่า “แถบวีดิทัศน์” หรือ เทปโทรทัศน์มาจากคำว่า Videotape ซึ่งหมายถึง แถบที่บันทึกภาพและเสียงในระบบโทรทัศน์ (สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต และเสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2535 : 138)

แถบวีดิทัศน์ หมายถึง แถบแม่เหล็กที่ใช้กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำเสนอภาพและเสียงเป็นส่วนที่ใช้บันทึกโปรแกรมโทรทัศน์สำหรับนำออกอากาศในภายหลัง (Webster. 1980 : 2307)

แถบวีดิทัศน์ หมายถึง แถบแม่เหล็กที่ใช้สำหรับบันทึกเสียงและภาพเคลื่อนไหวแล้ว นำกลับมาเล่นได้โดยใช้กับเครื่องเล่นแถบวีดิทัศน์ (Rowntree. 1981 : 341)

แถบวีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่นำมาใช้บันทึกภาพและเสียงไว้พร้อมกันในแถบเทปในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและยังสามารถบันทึกและลบใหม่ได้เช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง (กิดานันท์ มลิทอง. 2536 : 20)

จากความหมายดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า บทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง หมายถึง บทเรียนที่บันทึกลงบนแถบภาพที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง และสนใจบทเรียนมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

3.2 คุณค่าและความสำคัญของวีดิทัศน์

สื่อการเรียนการสอน วีดิทัศน์นับเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีความนิยมสูง คุณค่าและความสำคัญของวีดิทัศน์สรุปได้ดังนี้ (กิดานันท์ มลิทอง. 2536 : 131 ; ชม ภูมิภาค. 2526 : 238 ; นิพนธ์ สุขปรดี. 2528 : 159 ; วาสนา ชาวหา. 2533 : 116)

1. เป็นสื่อที่สามารถนำสื่อการสอนหลายชนิด เช่น สไลด์ ภาพยนตร์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง ฯลฯ มาใช้ร่วมกันกับการสอนทางโทรทัศน์ได้อย่างสะดวก เรียกว่า เป็นการใช้อย่างประสมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

2. เป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับชั้น

3. สามารถใช้สอนกับผู้เรียนเป็นจำนวนมากในเวลาเดียวกัน

4. ใช้ในการสาธิตให้เห็นภาพและเสียงได้อย่างชัดเจนในบทเรียนที่มีการแสดงเป็นตัวอย่างทางวิชาการที่มีการปฏิบัติจริง เช่น การทดลองในเชิงวิทยาศาสตร์

5. สามารถเอาชนะข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะทาง เวลา สถานที่ เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

6. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนโดยเชิญผู้ชำนาญการหรือผู้ที่มีความรู้พิเศษต่าง ๆ ในแต่ละสาขาวิชามาเป็นผู้สอนทางวีดิทัศน์

7. ช่วยให้ครูประจำชั้นสามารถปรับปรุงเทคนิคในการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ

8. สามารถสื่อสารได้รวดเร็ว ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและชวนให้เกิดการปฏิบัติ

9. สามารถใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอด หรือ มโนทัศน์และกฎเกณฑ์ได้ผลดี

นอกจากนี้ สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528) ยังได้กล่าวถึงคุณค่าของรายการวีดิทัศน์ไว้ดังนี้

1. ช่วยยกระดับพื้นฐานการศึกษาแก่มวลชน

2. ช่วยแพร่กระจายความรู้ไปสู่มวลชน

3. ทำให้มวลชนมีความรู้ทันสมัย ทันวิทยาการ

4. ช่วยให้ครูสามารถติดต่อกับนักเรียนได้

5. ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

6. ผู้ปกครองสามารถติดตามและช่วยเหลือดูแลการศึกษาของนักเรียนได้ใกล้ชิด จากคุณค่าของรายการวิดิทัศน์ดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า รายการวิดิทัศน์เป็นสื่อการเรียน การสอนที่มีความสำคัญ สามารถนำมาใช้กับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ ทำการพัฒนารายการวิดิทัศน์สำหรับฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.3 รูปแบบของการผลิตรายการวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา

วิดิทัศน์เป็นวัสดุที่ใช้ควบคู่กับเครื่องเล่นและเครื่องรับโทรทัศน์ ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีการปรับปรุงและวิวัฒนาการด้านราคาและรูปแบบให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในวง การศึกษาและการบันเทิง ดังนั้นรายการโทรทัศน์ส่วนมากมีลักษณะคล้าย ๆ กัน เช่น เสนอข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และทางวิชาการ ฯลฯ แต่ละรายการจะเน้นเนื้อหา มากน้อยขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์ของทางรายการ

เกตินี โซติกเสถียร (2528 : 131) ได้อธิบายถึงรูปแบบการผลิตรายการวิดิทัศน์เพื่อ การศึกษาโดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. รูปแบบรายการวิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นเพื่อการสอน (Teaching Format) เป็น กลุ่มรายการที่ใช้เพื่อการสอนตามหลักสูตร รูปแบบรายการมีบทบาทในเชิงการสอนมากกว่าการจูง ใจการผลิตรายการวิดิทัศน์ในลักษณะนี้จะง่ายกว่าแบบอื่น

2. รูปแบบรายการวิดิทัศน์เพื่อการเรียน (Learning Format) เป็นกลุ่มรายการ วิดิทัศน์ที่มุ่งใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรแบบกลุ่มแรกก็ได้ หรืออาจใช้เพื่อการศึกษาทั่วไป ก็ได้แต่เป็นรายการที่ต้องใช้แรงจูงใจแก่ผู้ชมมากขึ้น ต้องให้ผู้ชมสนใจอยากติดตามโดยผู้ชมไม่มื ความรู้สึกว่าการที่ผลิตขึ้นมาสอนตน แต่กลับรู้สึกว่าเป็นรายการดีมีประโยชน์น่าเรียนน่ารู้และ เต็มใจชมโดยตลอด การผลิตรายการวิดิทัศน์ในรูปแบบนี้ต้องการความประณีตและใช้เทคนิควิธีการ ที่มีประสิทธิภาพสูง

3. รูปแบบรายการเพื่อการเผยแพร่ข่าวสาร (Information Format) เป็นกลุ่ม รายการที่มุ่งใช้เป็นสื่อเสนอเทศแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อสนองความอยากรู้ เพื่อความทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวเองเข้ากับความจริงก้าวหน้าของสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รายการ วิดิทัศน์รูปแบบนี้ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ชมให้มากที่สุด การผลิตรายการต้องอาศัยความประณีตและ ใช้เทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2523 : 731-736) ได้อธิบายถึง รูปแบบรายการวิดิ ทัศน์ว่ารูปแบบ (Format) หมายถึง วิธีการและลีลาการนำเสนอเนื้อหาสาระและสิ่งที่มีอยู่ในรายการ วิดิทัศน์ สามารถจำแนกรูปแบบได้หลายวิธีตามประเภทของรายการวิดิทัศน์ โดยการนำเสนอ รูปแบบที่ใช้กันมาก 12 รูปแบบได้แก่

1. รูปแบบพูดคนเดียว (Monologue) เป็นรายการที่ผู้พูดปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชม เพียงคนเดียว ส่วนมากจะมีภาพประกอบ เพื่อไม่ให้เห็นหน้าผู้พูดอยู่ตลอดเวลา

2. รูปแบบสนทนา (Dialogue) เป็นรายการที่มีคนมาพูดคุยกันสองคน ทั้งสองคนมีผู้ถามและคู่สนทนาแสดงความคิดเห็นประเด็นที่น่าสนใจเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาจะมีคน 2-3 คน ก็ได้

3. รูปแบบอภิปราย (Discussion) เป็นรายการที่ผู้ดำเนินการอภิปรายคนหนึ่งเป็นการตั้งประเด็นคำถามให้ผู้ร่วมอภิปรายตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป แต่ไม่ควรเกิน 4 คน ผู้อภิปรายแต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นของตนต่อประเด็นต่าง ๆ

4. รูปแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นรายการที่มีผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์คือมีวิทยากรมาสนทนากันโดยผู้ดำเนินการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าให้ฟัง

5. รูปแบบเกมหรือตอบปัญหา (Quiz Program) เป็นรายการที่จัดให้มีการแข่งขันระหว่างคน หรือกลุ่มที่มาร่วมรายการ ด้วยการเล่นเกมหรือตอบปัญหา

6. รูปแบบสารคดี (Documentary) เป็นรายการที่เสนอเนื้อหาด้วยภาพและเสียงบรรยายตลอดรายการ โดยไม่มีพิธีกร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

6.1 สารคดีเต็มรูปแบบ เป็นการดำเนินเรื่องด้วยภาพและเสียงบรรยายตลอดรายการ

6.2 กึ่งสารคดีกึ่งพูดคนเดียว (Semi Documentary) เป็นรายการที่มีผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เดินเรื่องพูดคุยกับผู้ชมและให้เสียงบรรยายตลอดรายการ นอกนั้นเป็นภาพแสดงเรื่องราวหรือกระบวนการตามธรรมชาติ

7. รูปแบบละคร (Drama) เป็นรายการที่เสนอเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยการจำลองสถานการณ์เป็นละคร มีการกำหนดผู้แสดงจัดสร้างฉาก การแต่งตัวและแต่งหน้าให้สมจริงสมจังและใช้เทคนิคการละคร เพื่อเสนอเรื่องราวให้เหมือนจริงมากที่สุด ในด้านการศึกษา ละครโทรทัศน์อาจจำลองสถานการณ์ชีวิตของคนไทย เพื่อเสนอความรู้ในเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา การเมือง การปกครอง

8. รูปแบบสารคดีละคร (Document Drama) เป็นรายการที่ผสมผสานรูปแบบสารคดีเข้ากับรูปแบบละคร หรือนำละครมาประกอบรายการที่เป็นเนื้อหาบางส่วน มิใช่เสนอเป็นละครทั้งรายการ เพื่อให้การศึกษาความรู้และแนวคิด

9. รูปแบบสาธิตและทดลอง (Demonstration) เป็นรายการที่เสนอขั้นตอน วิธีการทำเพื่อให้ผู้ชมได้แนวทางที่จะนำไปใช้ทำจริง

10. รูปแบบเพลงและดนตรี (Song and Music) มี 3 ลักษณะ

10.1 มีดนตรีนักร้องมาแสดงสด

10.2 ให้นำนักร้องมาร้องควบคู่ไปกับเสียงดนตรีที่บันทึกไว้แล้ว

10.3 ให้นำนักร้องและนักดนตรีมาแสดงแต่ใช้เสียงที่บันทึกมาแล้ว

11. รูปแบบการถ่ายทอดสด (Live Program) เป็นรายการที่ถ่ายทอดรายการที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น

12. รูปแบบนิตยสาร (Magazine Program) เป็นรายการที่เสนอรายการหลายประเด็น หลายรส และหลายรูปแบบในรายการเดียวกัน

สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 29) ได้แบ่งรูปแบบการนำเสนอในรายการวิทยุทัศน์ออกเป็น 5 รูปแบบดังนี้

1. แบบบรรยาย (Lecture Format) การนำเสนอรายการแบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการบรรยายของครูหน้าชั้นเรียน ถ้าผู้บรรยายไม่มีเทคนิคที่ดีในการบรรยาย ก็จะทำให้รายการนั้นไม่น่าสนใจซึ่งผู้ชมจะเห็นแต่หน้าของผู้บรรยาย

2. แบบอภิปราย (Panel Discussion Format) การนำเสนอแบบอภิปรายเป็นวิธีการนำเสนอที่มีลักษณะคล้ายกับวิธีการแบบบรรยายจะแตกต่างกันตรงที่มีผู้บรรยายหลายคน บรรยายเป็นช่วงสั้น ๆ ตามประเด็นคำถามที่ผู้อภิปรายตั้งขึ้น และอาจมีการโต้ตอบกันบ้าง สนทนากันบ้าง เป็นการแลกเปลี่ยนบรรยากาศ

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview Format) เป็นรูปแบบรายการที่ผู้ผลิตจะต้องวางแผนในการสัมภาษณ์มีการตั้งคำถามให้ตรงเป้าหมาย และเลือกเรื่องที่น่าสนใจรวมทั้งภาพ ซึ่งจะทำให้รายการน่าสนใจยิ่งขึ้น ผู้สัมภาษณ์ที่ดีจะต้องมีความสามารถในการตั้งคำถาม ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบให้ตรงเป้าหมาย ค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการประเภทนี้ไม่สูงนัก สามารถใช้ได้ดีกับเนื้อหาแทบทุกประเภทแต่รายการประเภทนี้ผลิตยากกว่ารายการ 2 แบบที่กล่าวมาแล้ว

4. แบบบรรยายภาพ (Off-Camera Narration Format) เป็นรายการที่น่าสนใจกว่าแบบที่กล่าวมาแล้ว ใช้เวลาในการถ่ายทำมาก เสียค่าใช้จ่ายสูง มีลักษณะเป็นการบรรยายภาพโดยไม่ปรากฏตัวผู้บรรยายได้ยินเสียงเท่านั้น ภาพและเสียงที่บรรยายต้องสัมพันธ์กัน ส่วนใหญ่แล้วจะใช้เทคนิคในการตัดต่อและผสมภาพให้เสร็จเรียบร้อยเสียก่อนแล้วจึงบรรยายภาพภายหลังนิยมใช้ในการแสดงการสาธิต การโฆษณาสินค้า เพราะเป็นวิธีที่แสดงเนื้อหาของภาพไปสู่กลุ่มเป้าหมาย

5. แบบนาฏการหรือแบบแสดงบทบาท (Dramatization or Role Play Format) การนำเสนอแบบนี้ เป็นแบบที่ดึงดูดความสนใจได้ดีที่สุด อาจจะใช้วิธีการผูกเรื่อง แสดงสถานการณ์จำลองเป็นตอนสั้น ๆ รายการประเภทนี้ถ่ายทำยากที่สุด ต้องมีการวางแผน เขียนบท จัดเวที จัดฉากให้ดูเป็นจริงมากที่สุด อีกทั้งตัวผู้แสดงก็ต้องเลือกให้เหมาะสมกับบทบาท ถ้าเป็นผู้แสดงสมัครเล่นก็ต้องฝึกซ้อมหลายครั้ง ถ้าใช้นักแสดงมืออาชีพจะประหยัดเวลาในการถ่ายทำได้มาก แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

รูปแบบรายการวิทยุทัศน์จะประกอบด้วยเทคนิควิธีการนำเสนอที่มีความหลากหลาย ช่วยให้ง่ายต่อการเข้าใจเนื้อหาและดึงดูดความสนใจของผู้ชม ซึ่งในแต่ละรูปแบบจะมีจุดเด่นแตกต่างกันไป

การดำเนินการผลิตรายการวิทยุทัศน์

พนิต วัณโณ (2537 : 9-19) ได้กล่าวถึง การผลิตรายการวิทยุทัศน์การสอนเอาไว้ว่า การผลิตบทเรียนโทรทัศน์ตามหลักสูตรนั้น จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายผลิตหรือฝ่าย

เทคนิคกับฝ่ายหลักสูตรหรือฝ่ายวิชาการ ในขั้นตอนการวางแผนการผลิตรายการซึ่งทางฝ่ายหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์และกำหนด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่า เมื่อจบบทเรียนแล้วนักเรียนจะได้อะไรหรือทำอะไรได้ตามเป้าหมาย
2. กำหนดเนื้อหาของบทเรียนว่าครอบคลุมสิ่งใดและจะสนองจุดมุ่งหมายของบทเรียนเพียงใดและจะเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในลักษณะอย่างไร จึงพร้อมที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพและเสียงหรือรายการบนจอโทรทัศน์ได้
3. วิเคราะห์นักเรียนในกลุ่มและวัยที่จะเป็นผู้รับบทเรียนทางโทรทัศน์ เช่น วัยความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการผลิตบทเรียนให้เหมาะสม
4. การเลือกครูจะต้องทำอย่างพิถีพิถัน โดยปกติเรามักเลือกครูที่สอนเก่ง แต่ต้องระวังในเรื่องนี้เพราะครูที่สอนตามปกติเก่งแต่เมื่อออกหน้ากล้องจะทำอะไรไม่ได้หรือไม่ดีเหมือนอยู่ในชั้นปกติ ครูจะต้องร่วมมือและยอมรับการที่จะต้องฝึกอะไรบางอย่างเพื่อให้เข้ากับเทคนิคการเสนอเรื่องราวตามวิธีการของโทรทัศน์ ครูจะต้องมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับของคนอื่น คือ จะต้องเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่สอนด้วย ดังนั้น การเลือกและกำหนดครูที่จะสอนบทเรียนทางโทรทัศน์จึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น

ในการวางแผนผลิตบทเรียนทางโทรทัศน์เมื่อได้กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา ศึกษาผู้เรียน และคัดเลือกครูแล้ว จะต้องดำเนินการด้วยวิธีการ ดังนี้

1. กำหนดวิธีการสอนและลำดับขั้นตอน
2. ผลิตและจัดอุปกรณ์การสอนสำหรับบทเรียน
3. จัดเอกสารและตำราประกอบบทเรียนรวมทั้งคู่มือครูและนักเรียน

ตลอดเวลาของการเตรียมการจะต้องประสานงานกับฝ่ายผลิตรายการเพื่อให้เกิดความเข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ ตรงกัน ต้องเขียนบทโทรทัศน์ (Script) และทดสอบความเข้าใจให้ตรงกันเพื่อเตรียมลงมือถ่ายทำและเพื่อให้ได้รายการโทรทัศน์ที่ดีมีคุณภาพ ควรจะต้องมีการซ้อมสอนเสียก่อนเมื่อมั่นใจจึงค่อยบันทึกรายการ หลังจากบันทึกการแล้วนำมาตรวจสอบแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง บทเรียนนี้เมื่อนานไปอาจล้าหลังเช่นเดียวกับตำรา จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ

วิจิต ภัคศิริรัตน์ (2523 : 432-433) กล่าวว่า การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ดีนั้นต้องคำนึงถึง

1. ผู้ผลิตจะต้องศึกษาและเข้าใจขอบเขตเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี
2. ผู้ผลิตจะต้องเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุด เช่น ความรู้เบื้องต้น เพศ วัยประสบการณ์ และความสนใจ
3. ต้องมีการวางแผนในการผลิตรายการโดยทั่วไปให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างดีที่สุดให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย

4. มีความเข้าใจในเรื่องการผลิตรายการโดยทั่วไป เช่น เข้าใจเทคนิคการถ่ายภาพ การเขียนบท ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการผลิต

5. ภาพและเสียงที่แพร่ออกไปนั้นต้องมีความหมายในตัวเอง
การดำเนินการผลิตรายการวิทยุทัศน์

การผลิตรายการวิทยุทัศน์ขึ้นเรื่องหนึ่งนั้น มีขั้นตอนการผลิตหลายขั้นตอนด้วยกัน ซึ่งไพโรจน์ ตรีธนากุล และนิพนธ์ ศุภศรี (2528 : 76-78) กล่าวว่า การผลิตรายการนั้น หากผู้ผลิตปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ก็จะทำให้การผลิตรายการดำเนินการไปอย่างราบรื่นและสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน (Objectives) ต้องรู้จักจุดประสงค์ของเรื่องที่ต้องการ รู้ประเภทผู้ชม และวิธีการใช้สอนในห้องเรียน

2. รวบรวมข้อมูลและเอกสาร (Collection of Materials and Research) ที่จำเป็นสำหรับการจัดทำรายการ ตรวจสอบ ความถูกต้อง รวมทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งขั้นนี้มีความสำคัญมาก

3. คัดเลือกข้อมูลข่าวสาร (Search Of Materials) เอาเฉพาะที่เหมาะสมจะใช้ในการทำรายการเท่านั้น

4. เขียนบทรายการ (Scenic Writing) เป็นขั้นตอนที่เรียบเรียงและจัดเนื้อหาซึ่งควรมีการทำแต่เนิ่น ๆ

5. เตรียมบันทึกเทปโทรทัศน์ (Preparation for Recording) จัดทำตารางในการบันทึกและจัดเจ้าหน้าที่ที่ประจำแต่ละงาน และต้องแน่ใจว่าเจ้าหน้าที่แต่ละคนทราบงานในหน้าที่ดี

6. งานศิลป์ (Artwork) เป็นงานด้านการเตรียมหัวเรื่อง แผ่นภาพพลิก จากอุปกรณ์อื่น ๆ

7. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตทดลอง (Equipment and Material for Demonstration) ซึ่งก่อนการบันทึกเทปต้องแน่ใจว่า สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในการสาธิตมีพร้อม

8. การบันทึกภาพ (Video Recording) ก่อนการบันทึกภาพควรตรวจสอบเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย แล้วจึงบันทึกภาพตามเนื้อหา

9. การตัดต่อ (Editing) หลังจากบันทึกเทปแล้วนำมาเรียบเรียงตัดต่อเพื่อให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เหมาะสม ตามที่กำหนด การสนทนา เพลง เสียงประกอบ

10. การบันทึกเสียง (Sound Recording) เป็นขั้นตอนที่เสียงต่าง ๆ จะถูกบันทึกเข้าไปในเทปโทรทัศน์ตามบทนั้น ๆ เช่น คำบรรยาย การสนทนา เพลง เสียงประกอบ

11. ฉายทดลอง (Preview) เป็นการฉายให้ผู้ร่วมงานฝ่ายต่าง ๆ ได้ชมพร้อมกัน เพื่อเป็นการตรวจสอบและวิจารณ์ดูว่ามีส่วนใดควรต้องปรับปรุง และถ้าต้องการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเทปโทรทัศน์ดังกล่าวเราควรนำไปฉายทดลองให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยการ สุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลก็ได้

12. การนำไปใช้ (Utilization of Program) เมื่อมีการทดลองว่าวิดีโอเทปดังกล่าวสามารถใช้ได้ ก็จะนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นการฉายในห้องเรียน หรือศึกษาเป็นรายบุคคลก็ได้

13. การประเมินผล (Evaluation) เมื่อฉายวิดีโอเทปดังกล่าวแล้ว ควรมีการประเมินรายการจะทำให้ทราบว่ากลุ่มเป้าหมายนั้นมีความเข้าใจเนื้อเรื่องหรือไม่ อย่างไร และมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการถ่ายทำ การแสดง การสาธิต การดำเนินเนื้อหา การตัดต่อ ศิลปกรรม ดนตรีและเสียงประกอบ ซึ่งผลจากการประเมินนี้ผู้ผลิตสามารถนำไปใช้ปรับปรุงรายการวิดีโอเทป และอาจใช้เป็นแนวทางในการผลิตเทปโทรทัศน์เรื่องอื่น ๆ ต่อไป

สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 26-48) ได้กล่าวถึง การวางแผนการดำเนินงานในกระบวนการโทรทัศน์ว่ามีความสำคัญมาก เพราะการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลถึงรายการที่จะผลิตออกมาด้วยขั้นของการวางแผนการผลิต มีดังนี้

1. ศึกษากลุ่มเป้าหมายจากเนื้อหาในหลักสูตรนั้น ๆ แล้วนำเนื้อหามาวิเคราะห์กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถวัดได้ และควรกำหนดวิธีการนำไปใช้ด้วยว่าจะนำไปใช้ในการสอนลักษณะใด เช่น นำบทเรียนอธิบายเนื้อหาในบทเรียน สรุปบทเรียน เป็นต้น

2. รวบรวมทรัพยากรและศึกษาข้อขัดข้องในการผลิต ซึ่งทั้งสองประการนี้จะต้องทำควบคู่กันไป โดยจะต้องศึกษาว่า มีแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการบวนการผลิตอะไรบ้างและมีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่มีจะหาได้จากแหล่งใด ถ้าไม่ได้จะอย่างไร เช่น เครื่องมือวัสดุ บุคลากร งบประมาณ ปัญหาสิทธิกฎหมาย เป็นต้น

3. การเขียนหัวข้อ เนื้อหาและเลือกแบบการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการจะต้องนำเนื้อหาจากตำราเรียนมาเขียนเป็นแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับลักษณะ สื่อโทรทัศน์ รูปแบบการนำเสนอทางโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบอภิปราย แบบบรรยาย แบบนาฏการ และแบบบรรยายภาพ(โดยไม่ให้เห็นตัวผู้บรรยาย)

ในการเตรียมการผลิตรายการ ผู้ผลิตรายการจะต้องเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. เขียนบท (Script) เป็นการวางโครงสร้างของรายการ ควรเขียนเพื่อให้สนองจุดมุ่งหมายของการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

2. การเตรียมบุคลากร ในขั้นนี้ผู้ผลิตรายการจะต้องติดต่อกับบุคคลผู้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ ฝ่ายเทคนิคและผู้แสดง เพื่อนัดแนะซักซ้อมความเข้าใจให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน

3. การเตรียมงานศิลปะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการผลิตรายการ ซึ่งการเตรียมศิลปะจะต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำของผู้ผลิตรายการและผู้กำกับเพื่อให้งานศิลปะสนองจุดมุ่งหมายของรายการอีกทั้งมีความเหมาะสมกับสื่อความหมายของโทรทัศน์

4. การเตรียมฉากและอุปกรณ์ประกอบ มีความจำเป็นสำหรับทำรายการในสตูดิโอมากเพราะต้องเตรียมทุกอย่างมาให้พร้อม ถ้าเป็นฉากที่ต้องการแสดงให้ดูเป็นจริงผู้จัดจะต้องพิถีพิถันมาก

5. การเตรียมสิ่งอื่น ๆ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายผู้แสดง ดนตรี เสียงประกอบ และไมโครโฟน

6. การซ้อมเป็นขั้นตอนสุดท้ายซึ่งจะต้องซักซ้อมทั้งฝ่ายเทคนิคและผู้แสดง การดำเนินการเป็นขั้นตอนสำคัญในการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งถ้าได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วอย่างเคร่งครัด ความผิดพลาดของการผลิตรายการโทรทัศน์ที่จะมีขึ้นในขั้นนี้ก็จะมีน้อย ซึ่งจะส่งผลให้รายการที่ได้จะมีคุณภาพตามไปด้วย ความสำเร็จของการดำเนินรายการขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กำกับรายการและคณะผู้ร่วมงานทุกคน ในขั้นนี้จะเริ่มถ่ายทำตามบทที่ได้เขียนไว้ จากนั้นจึงนำมาตัดต่อเพื่อเรียบเรียงภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วจึงบันทึกเสียงบรรยาย เสียงดนตรี เสียงประกอบต่าง ๆ ดังนั้นในการผลิตรายการโทรทัศน์การสอนนั้นจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและมีการเตรียมการเป็นอย่างดี การดำเนินการผลิตจึงเรียบร้อยสมบูรณ์พร้อมทั้งได้ผลงานที่มีคุณภาพด้วย

3.4 การเขียนบทเพื่อการถ่ายทำวิดีโอทัศน์

การเขียนบทเป็นการเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยภาพและเสียง เพื่อการถ่ายทำรายการวิดีโอทัศน์จึงมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นแนวทางให้ผู้ร่วมแนวทางให้ผู้ร่วมงานการผลิตได้รับทราบและเข้าใจตรงกันว่าจะทำงานได้อย่างไร ผู้เขียนบทจะต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อการใช้ภาษาในการเขียนบท นอกเหนือจากเนื้อหาสาระจากเรื่องนั้น

อาศิรา สามห้วย (2538 : 18-19) ได้กล่าวถึง การเขียนบทเพื่อการถ่ายทำวิดีโอทัศน์ว่ามีขั้นตอนที่ผู้เขียนควรยึด เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติดังนี้

1. กลุ่มผู้ชมเป้าหมาย (Target Audience) ผู้เขียนต้องกำหนดลงไปให้แน่นอนว่ากลุ่มผู้ชมเป็นกลุ่มเป้าหมายใด ซึ่งต้องเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกันเท่านั้น

2. วัตถุประสงค์ของรายการ (Program Objective) ควรมิตุประสงค์เดียว

3. ความยาวของรายการควรกำหนดแน่นอน

4. ค้นหาและรวบรวมข้อมูล (Information Gathering) สำหรับประกอบความคิดและจัดสรรเนื้อหารายการ

5. ลำดับเนื้อหา (Editing Running Order) โดยคำนึงถึง

5.1 วิธีการนำเสนอ (Presentation Technique) ซึ่งอาจจะเป็นการสาธิตบรรยาย

5.2 การเสนอภาพที่ต้องการให้ปรากฏในจอโทรทัศน์ เพื่อการถ่ายทอดเนื้อหา

6. การลำดับภาพ (Picture Running Order) การทำแผนที่ภาพที่จะนำเสนอ

7. สถานที่การถ่ายทำควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเป็นการถ่ายทำใน หรือ นอกสถานที่

สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 38) ได้ให้คำแนะนำในการเขียนบทเพื่อให้สนองจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

1. ควรเขียนบทให้เป็นแบบง่าย ๆ อย่าเขียนให้ซับซ้อนเกินไป ข้อความ รูปภาพ หรือ สัญลักษณ์ที่ใช้ควรให้การสื่อความหมายที่ชัดเจน
2. ผู้เขียนบทต้องระลึกถึงจุดมุ่งหมายของรายการตลอดเวลา
3. คำบรรยายควรเขียนแบบคำสนทนา ไม่ใช่แบบการเขียนนวนิยาย
4. ภาพเนื้อหาที่ปรากฏควรนานพอที่จะให้ผู้ชมสามารถศึกษาเนื้อหาได้อย่างเข้าใจและถ้าเป็นภาพหรือข้อความที่ให้ผู้ชมคิดจะต้องให้เวลาให้ผู้ชมคิดได้
5. ภาพและคำบรรยายต้องสัมพันธ์กัน
6. ภาษาที่ใช้ในการบรรยายควรเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้ชม
7. ถ้าไม่ถนัดในการเขียนภาพประกอบบท ในส่วนของภาพอาจใช้ภาพการ์ตูนลายเส้นง่าย ๆ หรือบรรยายภาพแทน

สรุป หลักการสำคัญในการเขียนบทเพื่อถ่ายทำวิดีโอ จำเป็นที่จะต้องเขียนให้ภาพสามารถบรรยายความหมายได้ ส่วนเสียงนั้นเพื่ออธิบายความหมายของภาพให้ชัดเจนขึ้น

สำหรับรูปแบบการเขียนบทโทรทัศน์ สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 39-44) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การเขียนบทโทรทัศน์แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบคือ

1. บทแบบสมบูรณ์ (Fully-Scripted Show) เป็นบทอย่างละเอียดบอกคำพูดทุกคำที่พูดในการแสดงตามที่แบ่งไว้ในส่วนของภาพและส่วนของเสียง
2. บทแบบย่อ (Semi-Scripted Show) เป็นบทที่แตกต่างจากบทแบบสมบูรณ์ ตรงที่ข้อความที่พูด จะบอกเอาไว้อย่างหลวม ๆ ผู้แสดงไม่จำเป็นต้องพูดตามบททุกอย่าง
3. บทลำดับรายการ (Show Format) เป็นการเขียนแบบง่าย ๆ จะมีเพียงหัวข้อรายการตามลำดับเวลา โดยจะบอกระยะเวลาของชอตนั้นและจำนวนเวลาที่ใช้
4. บทข้อมูลรายการ (Fact Sheet) เป็นบทที่มีลักษณะเป็นการบอกรายการสิ่งที่จะถ่ายและบอกคำบรรยายคร่าว ๆ เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น

บทโทรทัศน์เป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตรายการ รายการบางประเภทไม่สามารถเขียนบทล่วงหน้าได้ เช่น รายการถ่ายทอดสด รายการข่าว ผู้ถ่ายทำจะต้องทราบลำดับเหตุการณ์อย่างคร่าว ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการถ่ายทำ รายการบางประเภทจัดเตรียมบทเป็นแบบบทลำดับรายการ ถ่ายตามลำดับจะเป็นแนวทางในการถ่าย แต่ถ้าเป็นรายการที่ทราบรายละเอียดที่พอจะเขียนบทได้ก็จะเป็นบทแบบย่อ ส่วนรายการที่มีรายละเอียดเนื้อหาสมบูรณ์และจะต้องดำเนินเรื่องตามเนื้อหาก็คือเขียนเป็นบทสมบูรณ์

3.5 การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์

ในการพัฒนารายการวิดิทัศน์ ก่อนนำไปใช้ควรได้มีการทดลองแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเสียก่อน เพื่อให้ได้ทราบว่ารายการวิดิทัศน์นั้นมีคุณภาพเพียงใด มีสิ่งใดที่ยังบกพร่องอยู่ จะต้องมีการนำรายการวิดิทัศน์ไปทดลองใช้กับตัวอย่างกลุ่มที่จะใช้จริง

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 284-286) ได้กล่าวเอาไว้ว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพนั้น มีหลายอย่างด้วยกัน แต่ที่นิยมมากคือ The 90/90 Standard 90 ตัวแรกเป็นคะแนนที่ได้จากการตอบคำถามในทศรอบของบทเรียนถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 90 90 ตัวหลังเป็นคะแนนที่ได้จากการทำข้อสอบหลังการเรียนบทเรียนถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 90

3.6 การนำวิดิทัศน์มาใช้ในการเรียนรู้

วิดิทัศน์เป็นสื่อโสตทัศนประเภทเคลื่อนไหวที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในการฝึกอบรม เนื่องจากเป็นสื่อที่คุณค่าในการให้ประสบการณ์การเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสที่สำคัญทั้งทางตาและทางหูจึงสามารถใช้ได้ผลดีในการฝึกอบรมได้หลายลักษณะ

อุดม มุ่งเกษม และนงลักษณ์ หอดระกูล (2538 : 133-134) ได้ชี้ให้เห็นถึงการนำวิดิทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการศึกษาและฝึกอบรม โดยแยกตามลักษณะการใช้พื้นฐานได้ 4 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ใช้เป็นสื่อช่วยสอน โดยใช้เสริมสื่ออื่น ๆ หรือเสริมเทคนิควิธีการฝึกอบรมสื่อ

ลักษณะที่ 2 ใช้เป็นสื่อทำการสอนโดยตรง ซึ่งต้องมีการผลิตหรือการออกแบบมาเป็นรายการพิเศษ เน้นความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ หรือการทำให้ผู้ชมเรียนรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง

ลักษณะที่ 3 ใช้เป็นสื่อขยายความคิด ประสบการณ์ เป็นการใช้สื่อเพื่อนำสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่ได้นำเสนอแล้วมาแสดงให้ผู้ชมได้รับการย้ำเตือนและทดสอบความรู้ความเข้าใจให้มีความคิดความจำดีขึ้นกว่าเดิม

ลักษณะที่ 4 ใช้เป็นสื่อทำหน้าที่แทนวิทยากร เป็นลักษณะการใช้ที่ไม่ต้องการวิทยากร เพราะมีลักษณะของการเรียนการสอนแบบบทเรียนสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้ หากใช้คอมพิวเตอร์ผนวกหรือวีดิโอดีสก์เข้ามาช่วยจะทำให้สถานการณ์การเรียนรู้ดียิ่งขึ้น

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2528 : 171-172) ได้กล่าวถึงการนำวิดิทัศน์มาใช้ในการศึกษาและฝึกอบรม ดังนี้

1. ควรเตรียมชุดอุปกรณ์และติดตั้งเครื่องรับไว้ให้พร้อม กล่าวคือ จัดตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ไว้ให้สูงกว่าระดับพื้น 4 – 7 ฟุต โดยทำมุมเงยกับระดับสายตาผู้ดูประมาณ 30 องศา ให้อยู่ในทิศทางที่หลีกเลี่ยงแสงสะท้อนที่ปรากฏบนจอภาพ

2. ควรจัดที่นั่งดู ให้ระยะห่างอยู่ระหว่าง 5 – 23 ฟุต กับเครื่องรับ (ขนาด 24 นิ้ว) ในบริเวณรัศมี 45 องศา จากเส้นกึ่งกลางของจอภาพ

3. ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมรายละเอียด เนื้อหา จุดประสงค์ เวลา รายการและขั้นตอนการสอนล่วงหน้า

4. เตรียมตัวผู้เรียนล่วงหน้า โดยการแนะนำข้อความสำคัญหรือสิ่งที่ต้องการจะเน้นเป็นพิเศษหรือการให้ความรู้พื้นฐานโดยใช้เอกสาร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนด้วยโทรทัศน์

5. เตรียมรายการที่จะเสนอ

6. ติดตามและอภิปรายผล

ดังนั้น การนำวีดิทัศน์ไปใช้ในการศึกษาและฝึกอบรม ผู้ใช้ต้องพิจารณาให้เหมาะสมว่าจะนำไปใช้ในลักษณะใด แล้วปฏิบัติตามขั้นตอนการใช้วีดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอนและการฝึกอบรมให้ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้บทเรียน วีดิทัศน์สำหรับการศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อทำหน้าที่แทนวิทยากรจำเป็นต้องระมัดระวังในการใช้ให้เป็นไปตามหลักการใช้วีดิทัศน์ในการเรียนการสอน และการฝึกอบรมโดยใช้บทเรียนโปรแกรมควบคู่กันไปด้วย จึงจะได้สมบูรณ์

อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกูล คุปรัตน์ (2524 : 191-192) ได้กล่าวถึงคุณค่าของเทปโทรทัศน์หรือวิดีโอที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

1. นำเหตุการณ์ต่าง ๆ มาสู่ห้องเรียน
2. สามารถจัดข้อผิดพลาดในการสอน
3. ใช้กับผู้เรียนจำนวนมาก
4. ประหยัดเวลา เงินและผู้สอน
5. นักเรียนสามารถนำมาใช้เรียนเป็นกลุ่มหรือคนเดียวได้
6. ใช้บันทึกจากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ได้

อารีย์ สังขพันธ์ (2528 : 128) ได้กล่าวถึงบทบาทของการใช้วีดิทัศน์ในการฝึกอบรมซึ่งสามารถนำมาใช้ได้หลายประการคือ

1. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของการเรียน การสอน แทนวิทยากร ซึ่งการฝึกอบรมสมัยใหม่จะเน้นให้นำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการฝึกอบรมมากขึ้น โดยเฉพาะวีดิทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทมากในการฝึกอบรมปัจจุบัน และวิธีการนี้วิทยากรมีบทบาทเพียงช่วยเสริมด้านเนื้อหาหรือเสริมกิจกรรมอื่น ๆ ให้สมบูรณ์ขึ้นเท่านั้น

2. ใช้เสริมหรือเพิ่มเติมเนื้อหาที่วิทยากรบรรยายไปแล้ว

3. ใช้เป็นกิจกรรมเสริมเช่น นำเข้าสู่บทเรียน ใช้ในระหว่างบทเรียนและเป็นการสรุปบทเรียน ซึ่งวิธีการที่ 2 และที่ 3 ใช้กันมากในการฝึกอบรมปัจจุบัน

4. ใช้วีดิทัศน์ในการศึกษาด้วยตนเองเช่น ชุดฝึกอบรมทางไกล ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ในการฝึกอบรม ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเข้ามาอยู่ในห้องฝึกอบรม

3.7 ประโยชน์ของการนำวีดิทัศน์เข้ามาใช้ในการเรียนรู้

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ต้องทำหน้าที่เป็นวิทยากรด้วย จะสามารถนำเทปโทรทัศน์เข้ามาใช้ในการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ ได้ผลอย่างเต็มที่
2. เทปวีดิทัศน์สามารถนำบุคคล สิ่งของ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่สามารถนำเข้ามาจริง ๆ ในห้องฝึกอบรมได้หรือนำเข้ามาได้ยาก มาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้สัมผัสด้วยตนเองทั้งจากการมองเห็นและการฟัง
3. เทปวีดิทัศน์สามารถเสนอภาพที่ให้สีสัน การเคลื่อนไหว และนำสิ่งที่จริงจากโลกภายนอก เข้ามาทำให้ดูน่าตื่นเต้น และน่าสนใจขึ้นได้มาก โดยการใช้เทคนิคพิเศษต่าง ๆ ของภาพเข้าช่วย

3.8 งานวิจัยเกี่ยวกับวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้

งานวิจัยเกี่ยวกับรายการวีดิทัศน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มีการทำวิจัยกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในรูปแบบของการวิจัยเพื่อการพัฒนาและงานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบทางการศึกษาหรือการจัดการเรียนสอนใหม่ ๆ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้รับล้วนเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งสิ้น

จูลี ก้อนนิล (2540 : บทคัดย่อ) ผลการใช้วีดิทัศน์แบบโปรแกรม เรื่อง “การประกันชีวิต” สำหรับฝึกอบรมพนักงานสอบบัตรตัวแทน ผลการศึกษาพบว่า ผลการทดสอบประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์แบบโปรแกรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 ส่วนการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้พบว่า ตัวแทนขายใหม่ที่เรียนด้วยรายการวีดิทัศน์แบบโปรแกรมมีผลการเรียนรู้สูงกว่าตัวแทนขายใหม่ที่เรียนด้วยการฝึกอบรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เทพาย บุญประคอง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนเทปโทรทัศน์ ประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการฝึกปฏิบัติเป่าขลุ่ยไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนเทปโทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่อง การเป่าขลุ่ยไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) กล่าวคือ มีประสิทธิภาพ 88.33/84.45

วิรัตน์ รักษาแก้ว (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างเทปโทรทัศน์ เรื่อง “เทคนิคการพบกลุ่ม” สำหรับประกอบการอบรมครูประจำการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ กลุ่มตัวอย่างในการหาคุณภาพของเทปโทรทัศน์โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโทรทัศน์และภาพยนตร์ จำนวน 15 คน โดยให้ตอบคำถามหลังจากชมเทปโทรทัศน์และทดลองหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่เคยผ่านการอบรมครูประจำกลุ่มทาง ว.ปณ.มาก่อน โดยให้การฝึกอบรมโดยใช้เทปโทรทัศน์แล้วทำการสอบวัดอีกครั้ง

วสันต์ อดิศักดิ์ (2533 : 13) ได้ศึกษาถึงบทบาทของวิทยุโทรทัศน์ในการศึกษาและการฝึกอบรมอันเป็นสื่อที่มีบทบาทสูงต่อสังคมปัจจุบัน ได้แก่

1. วิद्यุโทรทัศนเป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาสื่อชนิดอื่น ๆ ไว้ในตัวเองได้ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ วิद्यุกระจายเสียง จึงทำให้มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดสารต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. ภาพและเสียงที่แสดงออกมาจากวิद्यุโทรทัศน สามารถเร้าและจูงใจการติดตามของผู้ชมเป็นอย่างมาก

3. ความสามารถทางเทคนิค ในการทำภาพพิเศษ (Special Effects) ย่อมช่วยในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น

4. การเสนอเอกสารทางวิद्यุโทรทัศน ทำให้หลายรูปแบบที่เหมาะสมกับสารนั้น และกลุ่มผู้ชม

5. วิद्यุโทรทัศนมีอิทธิพลต่อจิตใจผู้คนสูงไม่ว่าจะเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ เป็นสื่อที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกคล้อยตามได้ง่าย

6. ผู้ชมสามารถรับรายการวิद्यุโทรทัศนได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะจากการออกอากาศ การส่งไปตามสายเคเบิล การยืมเทปวิद्यุโทรทัศนมาชมเอง ฯลฯ ทำให้ผู้ชมมีทางเลือกได้ตามความเหมาะสมของแต่ละคน

อัมพร น้อยสุวรรณ (2540 : 48) ได้ศึกษาผลการใช้วิดิทัศน์แบบโปรแกรมกิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า รายการวิดิทัศน์แบบโปรแกรมนาฏศิลป์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดิทัศน์แบบโปรแกรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมปราชญ์ สมณะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติของนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เรียนโดยใช้บทเรียนวิดิทัศน์แบบโปรแกรมและบทเรียนวิดิทัศน์แบบสาริต ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนวิดิทัศน์แบบโปรแกรมและบทเรียนวิดิทัศน์แบบสาริตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2. นิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนวิดิทัศน์แบบโปรแกรมและบทเรียนวิดิทัศน์แบบสาริตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนวิดิทัศน์แบบโปรแกรม และบทเรียนวิดิทัศน์แบบสาริตมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนวิดิทัศน์แบบโปรแกรมและบทเรียนวิดิทัศน์แบบสาริต เรื่องอุปกรณ์ที่สำคัญในการผลิตรายการวิดิทัศน์เบื้องต้น การจัดแสงและการตัดต่อวิดิทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ (ผลงาน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนเรื่องคำสั้งกล้องและภาษาภาพ กระบวนการผลิตรายการวิดิทัศน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ (ผลงาน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนเรื่อง คำสั้ง

กล้องและภาษาภาพ กระบวนการผลิตรายการวิดิทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ (ผลงาน) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมเกียรติ วรรณเฉลิม (2542 : 40) ได้ศึกษาผลการใช้รายการวิดิทัศน์เพื่อการฝึกทักษะนาฏศิลป์โขนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาวิจัยพบว่ารายการวิดิทัศน์เพื่อการฝึกทักษะนาฏศิลป์โขนเบื้องต้นมีประสิทธิภาพ 91/96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 91/91 และนักเรียนที่เรียนจากวิดิทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุทิศ ลิ้มสุวรรณ (2540 : 53-54) ได้ทำการพัฒนารายการวิดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองแบบอนุमानในการเรียนกลุ่มวิชาทักษะคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่ารายการวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 85.428/85.222 และเมื่อนำมาใช้ทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับรายการวิดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองแบบอนุमानวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก การลบ การคูณ การหาร สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนตามรายการปกติที่มีครูสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนันต์ สมถกษ (2535) ได้ทำการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนวิดิทัศน์ เรื่อง ศัพท์สังคิตไทย ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนวิดิทัศน์จากการประเมินผลของคะแนนจากการทดสอบหลังการเรียน นักศึกษาทำคะแนนต่ำสุดได้ร้อยละ 94 และนักศึกษาทำคะแนนได้สูงสุตร้อยละ 100 จึงสรุปได้ว่าบทเรียนวิดิทัศน์ เรื่อง ศัพท์สังคิตไทยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนดไว้

สมเกียรติ วรรณเฉลิม (2542 : 40) ได้ศึกษาผลการใช้รายการวิดิทัศน์เพื่อฝึกทักษะนาฏศิลป์โขนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า รายการวิดิทัศน์เพื่อฝึกทักษะนาฏศิลป์โขนเบื้องต้น มีประสิทธิภาพ 91/96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 90/90 และนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดิทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บังอร สุวรรณศรี (2542 : 51) ได้ศึกษาการสร้างเทปวิดิทัศน์ประกอบการสอนวิชา ดนตรี เรื่อง การฝึกปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชประชาสมาสัยในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนเทปวิดิทัศน์ จากกลุ่มทดลอง พบว่าค่าประสิทธิภาพของบทเรียนเทปวิดิทัศน์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกบทเรียน คือ บทเรียนที่ 1 เรื่อง ลักษณะของฆ้องวงใหญ่ การนั่ง และการจับไม้ดี ฆ้องวงใหญ่ เรื่องที่ 2 การไล่เสียงตามโน้ตฆ้องวงใหญ่ เพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น มีประสิทธิภาพ 87.5 / 93.5 สรุปได้ว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยเทปวิดิทัศน์ได้ผลการประเมินตามเกณฑ์ 80 / 80

เบอร์ค (Burke. 1971 : XII) ได้ทำการทดลองและสังเกตการณ์การเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์พบว่าคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์ดีกว่าสอนปกติ

ฮิลเลียร์ด (Hilliard. 1978 : 4-6) ชื่อเรื่อง การแพร่ภาพออกอากาศทางโทรทัศน์ : โทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน (Television Broadcasting : AV Instructional) พบว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นการให้การศึกษาแก่สังคม เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ช่วยให้การขยายตัวทางวัฒนธรรมและเป็นโรงเรียนที่ไม่มีขีดจำกัด เป็นอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน รวมทั้งยังมีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์ก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรมโทรทัศน์

กุตตาฟส์สัน (Gustavsson 1982 : 59-62) ได้ทดลองสอนโดยใช้โทรทัศน์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน (Sodertalje Vocational School) ผลการทดลองปรากฏผลว่า

1. โทรทัศน์เป็นนิมิตใหม่ของการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้
2. นักเรียนสนใจ และประหยัดเวลาในการสอน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการรับรู้ให้แก่นักเรียนถึง 25-30%

3. สามารถแสดงเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

4. ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยุทัศน์จะเห็นได้ว่า การนำวิทยุทัศน์การสอนมาใช้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและมีความสนใจต่อบทเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นสื่อที่ให้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบ สามารถเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อม ๆ กัน เสนอเนื้อหาสาระความรู้ ความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ โดยผู้ชมไม่ต้องมีความรู้ทางภาษาสูงนักและยังสามารถนำอุปกรณ์และครูที่มีความรู้ความสามารถประสบการณ์ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านบันทึกลงเทปวิทยุทัศน์ ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและอุปกรณ์การสอน ดังนั้นวิทยุทัศน์จึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและมีความสนใจต่อบทเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วกว่าการสอนปกติ และผลการวิจัยยังพบว่า รายการวิทยุทัศน์ยังส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้ที่เรียนสูงขึ้นด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนวิทยุทัศน์ด้วยตนเองให้กับพนักงานและผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เรื่อง ภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กร

เกรเกอร์ และ เวียชมานน์ (Gregory and wiechmann. 1998 : 64-65) ได้ให้ความหมายว่า “ภาพลักษณ์องค์กร” คือ สิ่งประกอบขึ้นจากผลกระทบที่ผู้สังเกตการณ์ได้สร้างขึ้นมา จึงมีทั้งที่เป็นส่วนที่องค์กรได้วางแผนไว้หรือไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าแต่ทำให้มองเห็นภาพขององค์กรและถ่ายทอดออกทางวจนภาษาได้ โดยอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก ภาพลักษณ์องค์กรอาจเป็นเรื่องของผลรวมทั้งหมดของการโฆษณาของบริษัทต่าง ๆ ในการต้องการนำเสนออย่าง

ทันทีทันใดเมื่อราคาหุ้นของบริษัทตกต่ำลงภาพลักษณ์องค์กรอาจเป็นการประกาศผลสำเร็จของสายการผลิตของผลิตภัณฑ์ใหม่และการแก้ต่าง ซึ่งในกรณีที่ตัวแทนฝ่ายขายที่ขาดประสบการณ์ได้แสดงกิริยาที่รุนแรงต่อลูกค้า ภาพลักษณ์องค์กรก็มีจุดมุ่งหมายในการกล่าวแสดงการต้อนรับ CEO คนใหม่ของบริษัทก็ได้ แต่โดยสรุปแล้ว “ภาพลักษณ์องค์กร” คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ส่งอิทธิพลกระทบต่อองค์กร อันมีผลเกี่ยวเนื่องกับการมองเห็นของสาธารณชนเกี่ยวกับเรื่องราวขององค์กรหรือแม้แต่การมองเห็นของลูกค้าเพียงคนเดียวก็ถือว่ามียิทธิพลต่อองค์กร

เสรี วงษ์มณฑา (2541 : 13-25) กล่าวว่า “ลักษณะของภาพลักษณ์” คือ องค์ประกอบระหว่างข้อเท็จจริง (Objective Fact) บวกกับการประเมินส่วนตัว (Personal Judgement) แล้วกลายเป็นภาพที่ฝังใจอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของบุคคลจนยากที่จะเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ไม่ใช่เรื่องของข้อเท็จจริง (Reality) เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการรับรู้ (Perception) ที่มนุษย์เอาความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปปะปนอยู่ในข้อเท็จจริงด้วยภาพลักษณ์เมื่อฝังอยู่ในความคิดแล้วจะไม่เปลี่ยนได้ง่ายๆ เพราะการเปลี่ยนภาพพจน์เป็นการเปลี่ยนการรับรู้ (Perception) ซึ่งเป็นเรื่องของโครงสร้างทางความคิดที่มีความรู้ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม เป็นองค์ประกอบ ฯลฯ และสิ่งเหล่านี้ถือเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงยากมาก

บุคคลสามารถรับรู้ข้อเท็จจริง (Objective Fact) อย่างเดียวกันได้แต่จะไม่เกิดภาพลักษณ์ถ้ารู้เพียงข้อเท็จจริง (Objective Fact) ก็เป็นเพียงสิ่งที่ได้เรียนรู้มาที่เรียกว่า “ความรู้” (Knowledge) แต่เมื่อใดที่นำการประเมินส่วนตัว (Personal Judgement) เข้าไปรวมด้วยจากข้อเท็จจริงที่รับรู้มาความรู้ดังกล่าวจะกลายเป็นภาพแห่งความคำนึง (Perceptual Picture) ซึ่งตามหลักจิตวิทยาของมนุษย์แล้ว ภาพแห่งความคำนึง มีความเป็นตัวเองของคนเราเข้าไปอยู่ด้วย จึงเป็นความฝังใจที่ลึกกว่า ข้อเท็จจริง (objective Fact) ที่ไม่มีความเป็นตัวบุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง ความคิดคำนึงของคนเราจึงเป็นอคติ (Bias) ในตัวเราอย่างต่อเนื่อง เพราะมนุษย์ต้องการเห็นในสิ่งที่อยากเห็น อยากได้ยินในสิ่งที่ต้องการได้ยิน ได้ฟังสิ่งที่สอดคล้องกับความคำนึงของตนเองก็จะเกิดความสบายใจมากกว่าจะได้ยินได้ฟังสิ่งที่ขัดแย้งกับความเชื่อดั้งเดิมที่มีดั่งนั้นข้อเท็จจริง (Factual Reality) จึงเป็นเพียงข้อมูลที่เป็นหลักฐานสนับสนุนความคิด แต่การที่จะให้บุคคลปฏิบัติตนอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น เกิดจากการรับรู้ (Perceptual Picture) มากกว่า ภาพลักษณ์อันเป็น Perceptual Picture จึงมีความสำคัญที่จะกำหนดพฤติกรรมของคนที่มีต่อองค์กร องค์กรที่มีภาพลักษณ์ติดลบแล้วคิดจะแก้ไขภาพลักษณ์นั้นจึงเป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะหากคนเกิดความฝังใจมองภาพลักษณ์ขององค์กรในแง่ลบแล้ว การที่จะปรับปรุงภาพลักษณ์ให้ดีขึ้นมาได้จะเป็นเรื่องยากและเห็นได้เหน้อยมาก

เสรี วงษ์มณฑา กล่าวถึง องค์ประกอบของภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image) ว่า มีดังนี้

1. ผู้บริหาร คือ ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ถ้าองค์กรใดมีผู้บริหารที่มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ดี มีนโยบายการบริหารธุรกิจที่ดี ซื่อสัตย์ไม่เอาเปรียบลูกค้า องค์กรนั้นก็ย่อมจะมีภาพลักษณ์ที่ดี

2. พนักงาน คือ องค์กรที่ที่จะต้องพนักงานที่มีความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพดี และมีวิญญูณของการให้บริการ

3. สินค้า คือ ต้องเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ตรงกับข้อความโฆษณาที่เผยแพร่ออกไป

4. การดำเนินธุรกิจ คือ ควรมีการคั่นกำไรสู่สังคมเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร

5. กิจกรรมสังคม คือ การดูแลเอาใจใส่สังคม ร่วมกิจกรรมการกุศล หรือสร้างประโยชน์กับสังคม

6. เครื่องมือเครื่องใช้หรืออุปกรณ์สำนักงาน คือ การที่บริษัทต้องมีสิ่งที่แสดงสัญลักษณ์ของบริษัท ได้แก่ เครื่องแบบพนักงาน อุปกรณ์สำนักงาน วัสดุสิ้นเปลือง ฯลฯ ก็ควรมีตราสัญลักษณ์ขององค์กรแสดงอยู่ด้วย

สรุปได้ว่าโดยภาพลักษณ์ขององค์กรเกิดจากองค์ประกอบระหว่างข้อเท็จจริงบวกกับการประเมินส่วนตัว และกลายเป็นภาพที่ฝังอยู่ในความคิดของบุคคล ซึ่งมีทั้งแง่บวกและแง่ลบ องค์ประกอบของภาพลักษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร พนักงาน สินค้า การดำเนินธุรกิจ กิจกรรมสังคม และเครื่องมือเครื่องใช้ หรืออุปกรณ์สำนักงาน จากสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานั้น ภาพลักษณ์ขององค์กรถือเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กร

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

5.1 ความหมายของความพึงพอใจ

การศึกษาเรื่องของการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดคือผู้รับสาร เนื่องจากผู้รับสารเป็นผู้กระทำการสื่อสารเป็นผู้เลือกใช้สื่อต่าง ๆ และเลือกรับเนื้อหาข่าวสารเพื่อสนองความต้องการของตนเองสิ่งเหล่านี้เอง คือ แรงจูงใจให้ผู้สนใจและกล่าวไว้เป็นแนวคิดและตั้งเป็นทฤษฎีไว้ดังนี้

ความหมายของคำว่า “ความพึงพอใจ” จากหนังสือ Longman Dictionary of Contemporary English (Gadsby. 2001) ได้มีการอธิบายความหมายไว้ว่า ภาวะที่มีความพอใจหรือภาวะที่ได้รับการตอบสนองความพอใจ

แมคคัมและเบกเคอร์ (Mccombs and Becker. 1991) อธิบายว่า คนเรามีเหตุผลในการเลือกใช้สื่อหรือเปิดรับสื่อแตกต่างกันไปและเหตุผลนั้นจะทำให้คนเลือกใช้สื่อหรือเปิดรับสื่อแตกต่างกันไปและเหตุผลนั้นทำให้เลือกใช้สื่อต่างประเภทกัน ซึ่งคำว่าเหตุผลหมายถึงอะไรบางอย่างที่สื่อ นั้น ๆ สามารถตอบสนองและสร้างความพอใจให้แก่บุคคลนั้นได้ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลและนี่คือสิ่งที่เขาเรียกว่า ความพึงพอใจ (Gratification)

ดีเฟลและดีนิส (Defleur and Denis. 1981) อธิบายว่า การศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจว่าอะไรและ

ทำไมบุคคลหนึ่ง ๆ จึงสนใจในการใช้สื่อและในส่วนของเนื้อหาของสื่อก็ทำหน้าที่ในการสนองความต้องการของแต่ละบุคคลและสร้างความพึงพอใจแก่บุคคลนั้น ๆ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาชนิดของสื่อแต่ละประเภทสถานการณ์รอบ ๆ ตัวและองค์ประกอบด้านสังคมเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการเปิดรับสารและอิทธิพลต่อความพึงพอใจและผลตอบแทนที่ได้รับ

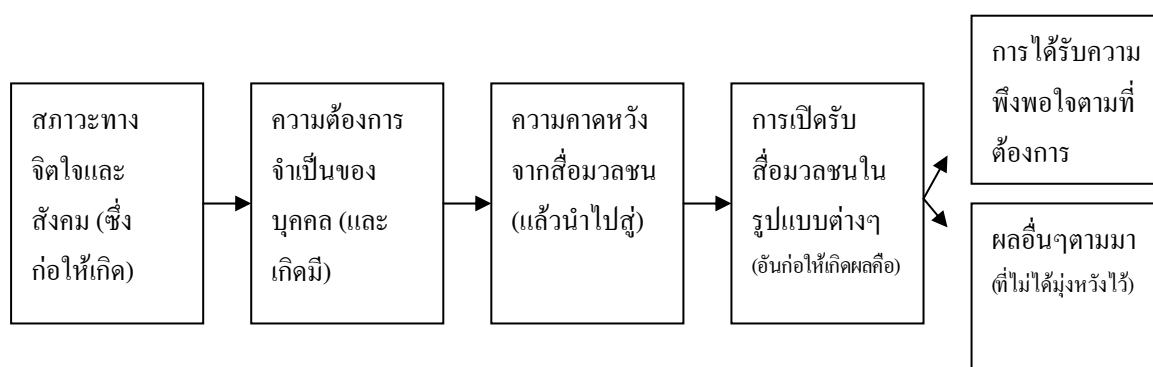
สำหรับความหมายของคำว่าประโยชน์ (Uses) กับความพึงพอใจ (Gratification) โรเซนกรีน (Rosengren. 1985) อธิบายว่า คำสองคำนี้ มีความสัมพันธ์ใน 2 ลักษณะคือ การได้รับประโยชน์จากการเปิดรับสื่อ มีผลนำไปสู่การเกิดความพึงพอใจของผู้รับสารได้และความพึงพอใจก็อาจจะได้รับจากประโยชน์ก็เป็นได้ ซึ่งอาจศึกษาเฉพาะตัวใดตัวหนึ่งโดยมีเป้าหมายถึงทั้ง 2 ตัวได้เช่นเดียวกับแนวคิดของปามกรีนและเรย์เบิร์น (Palmgreen and Rayburn. 1984) อธิบายว่า ความพึงพอใจสามารถตีความหมายได้ 2 ประเด็น คือ

1. ความพึงพอใจที่บุคคลแสวงหาจากสื่อ (Gratification Sought) เป็นการมองในแง่ผลจากความเชื่อ ความคาดหวังของบุคคลตลอดจนการประเมินค่าเกี่ยวกับความพึงพอใจที่สื่อจะพึงให้ได้อันเป็นแรงจูงใจผลักดันให้บุคคลเปิดรับสื่อ

2. ความพึงพอใจที่ได้รับสื่อ (Gratification Obtained) เป็นการมองในแง่ผลที่บุคคลได้รับหลังจากการเปิดรับสื่อหรือเนื้อหาของสื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะย้อนกลับไปสนับสนุนหรือเปลี่ยนแปลงตามความเชื่อเดิม

5.2 แบบจำลองเกี่ยวกับแนวคิดการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชน

เคทและคณะ (Ketz and other. 1955) อธิบายว่า การใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของผู้รับสารนั้น การศึกษาการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาวะทางสังคมและจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นของบุคคลและเกิดมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวอื่น ๆ นำไปสู่การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ กัน อันก่อให้เกิดผล คือ การได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการและผลอื่น ๆ ที่ตามมาซึ่งอาจจะไม่ใช่ผลที่ตั้งเจตนาไว้ก็ได้ (ดูภาพประกอบ 2)

ภาพประกอบ 2 แบบจำลองเกี่ยวกับแนวคิดการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจาก สื่อมวลชน

แมคควอลและคณะ (Mcquail and other. 1993) ได้กล่าวถึงทัศนะของผู้รับสารในการใช้สื่อมวลชนกับการตอบสนองความพึงพอใจ อันเป็นปัจจัยหนึ่งของแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อว่าจุดมุ่งหมายของการใช้สื่อมวลชนของผู้รับสารนั้นสามารถแบ่งได้หลายด้านด้วยกัน ดังนี้

1. ทางด้านสารสนเทศ

1.1 เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัวและสภาพปัจจุบันของสังคมและของโลก

1.2 เป็นเครื่องมือในการแสวงหาข้อแนะนำในทางปฏิบัติหรือความคิดเห็นและการตัดสินใจ

1.3 สนองต่อความอยากรู้อยากเห็นและสนองต่อความสนใจ

1.4 ให้การเรียนรู้เป็นการศึกษด้วยตนเอง

1.5 เพื่อความรู้สึที่มั่นคง โดยใช้ความรู้ที่ได้มาจากสื่อมวลชน

2. เพื่อสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล

2.1 ให้แรงเสริมแก่ค่านิยมส่วนบุคคล

2.2 ให้ตัวแบบทางพฤติกรรม

2.3 แสดงออกพร้อมกับค่านิยมของคนอื่น ๆ

2.4 มองทะลุลึกเข้าไปในตัวเอง

3. เพื่อการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

3.1 มองทะลุเข้าไปในสภาพแวดล้อมของผู้อื่น

3.2 แสดงออกร่วมกับผู้อื่นและเกิดความรู้สึกในลักษณะที่เป็นเจ้าของ

3.3 นำไปใช้ในการสนทนาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

3.4 ใช้แทนเพื่อน

3.5 ช่วยในการดำเนินตามบทบาททางสังคม

3.6 สร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนและสังคม

4. เพื่อความบันเทิง

4.1 เพื่อการหลีกเลี่ยงหรือหนีหรือหลีกเลี่ยงจากปัญหาต่าง ๆ

4.2 เพื่อการผ่อนคลาย

4.3 ได้วัฒนธรรมที่เป็นของแท้และได้รับความสนุกสนานทางสุนทรีย์

4.4 ได้มีอะไรทำเพื่อใช้เวลาให้หมดไป

4.5 เพื่อเป็นการปลดปล่อยอารมณ์

4.6 เป็นการกระตุ้นทางเพศ

นอกจากนี้ โดมินิค (Dominick Joseph R., 1994) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลในการใช้สื่อมวลชนของบุคคลไว้ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. เพื่อการรับรู้ (Cognition) คือ การที่ผู้รับสารต้องการข่าวสารเพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในด้านความอยากรู้อยากเห็นและความต้องการได้รับการยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบหลัก คือ ข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง

2. เพื่อความหลากหลาย (Diversions) คือ เพื่อตอบสนองความต้องการในรูปแบบต่าง ๆ กัน

2.1 เพื่อการกระตุ้นอารมณ์ (Stimulation) เป็นการเปิดรับสื่อเพื่อแสวงหาความเร้าใจ ความสนุกสนาน ความตื่นเต้น อีกทั้งเพื่อลดความเบื่อหน่าย

2.2 เพื่อการพักผ่อน (Relaxation) เป็นการเปิดรับสื่อเพื่อผ่อนคลายความเครียดหรือลดความเร่งรีบในชีวิตประจำวันลง

2.3 เพื่อการปลดปล่อยอารมณ์ (Emotion Release)

3. เพื่อประโยชน์ทางด้านสังคม (Social Utility) หมายถึง ความจำเป็นของบุคคลที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นการเปิดรับสื่ออาจแสดงถึงการยอมรับของคนในสังคมและความผูกพันต่อผู้อื่น ซึ่งอาจแสดงออกได้ดังนี้

3.1 การใช้ภาษาร่วมสมัย (Conversation Currency) ผู้รับสารอาจเปิดรับสื่อเพื่อต้องการความทันสมัยโดยสื่อมวลชนจะเป็นตัวเชื่อมโยงความเป็นกลุ่มเหล่านั้น ซึ่งผู้รับสารอาจจะมีการแสดงออกถึงการใช้ภาษา เช่น คำพูด ความเข้าใจต่อคำนิยมใหม่ ๆ ทั้งนี้เพื่อแสดงความเป็นกลุ่มเดียวกัน

3.2 สื่อมวลชนสัมพันธ์ (Parasocial Relationship) จากสภาพสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าแต่ปัจเจกชนกลับรู้สึกโดดเดี่ยวในสังคม ดังนั้นปัจเจกชนจึงมักมีสื่อมวลชนเป็นเพื่อนแทนหรืออย่างน้อยก็มีการใช้สื่อมวลชนในการแสวงหาเพื่อน ดังจะเห็นได้ในปัจจุบันที่คนส่วนใหญ่ในสังคมอาศัยสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ไว้เป็นเพื่อนแก้เหงา

4. การผละจากสังคม (Withdrawal) เป็นการเปิดรับสื่อหรือเข้าหาสื่อเพื่อหลีกเลี่ยงจากงานประจำ อาทิเช่น การเร่งรีบทำงานให้เสร็จเพื่อจะได้ไปชมโทรทัศน์ เป็นต้น

โดยสรุปทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ เป็นการอธิบายถึงเหตุผลที่ทำให้บุคคลเลือกใช้สื่อหรือเปิดรับสื่อแตกต่างกันไป เป็นเหตุผลเกี่ยวกับการที่สื่อมวลชนสามารถตอบสนองและสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคคลนั้นได้ ซึ่งเกิดจากสภาวะทางสังคมและจิตใจของบุคคลที่ต้องการทั้งด้านความรู้ข่าวสาร ความต้องการมีส่วนร่วมในสังคม ความต้องการสื่อเพื่อความบันเทิง เพื่อคลายความเหงา ปัจจัยเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้บุคคลเกิดการคาดหวังจากสื่อมวลชนโดยการเปิดรับสื่อในรูปแบบต่าง ๆ และมีผลให้ตนเองได้รับการตอบสนองความพึงพอใจและได้รับประโยชน์อื่น ๆ ตามมาหรืออีกนัยหนึ่งสามารถสรุปได้ว่า บุคคลเกิดพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารเพื่อสนองความพึงพอใจของตน โดยบุคคลจะเป็นผู้กำหนดว่าตนเองต้องการ

อะไรจากสื่อมวลชน โดยพิจารณาจากความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดรับข่าวสาร
นั่นเอง

5.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

ปัญญา แป้นเพชร (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อรายการวิทยุที่ผลิตโดยศูนย์ผลิตรายการและข่าวกรมตำรวจ (ศผข.ตร.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อรายการ “ประชาชน 1599” และรายการข่าวต้นชั่วโมงทั้งในแง่ของพฤติกรรม的开รับฟังรายการ, ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากรายการ จากการศึกษาพบว่าความพึงพอใจที่มีต่อรายการและการใช้ประโยชน์จากรายการนั้น กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีความพึงพอใจในรายการทั้งด้านเนื้อหาและการนำเสนอและมักใช้ประโยชน์จากเนื้อหาของรายการเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อผ่อนคลายอารมณ์และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์อื่นได้แก่ อายุ การศึกษา และอาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม的开รับฟังรายการจากการผลิตของ ศผข.ตร. และพฤติกรรม的开รับฟังรายการอื่นได้แก่ลักษณะการรับฟังและระยะเวลาการรับฟังไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการจากการผลิตของศผข.ตร.

พรนภา แก้วลาย(2539) ได้ศึกษา “ความต้องการข่าวสารและความพึงพอใจในการรับฟังข่าวต้นชั่วโมงของสถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือกองทัพบก : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรุงเทพมหานคร” ผลจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกฟังข่าวต้นชั่วโมงของสถานีในช่วงเวลา 06.00 น. โดยสถานที่รับฟังคือบ้าน ขณะนั่งหรือขับรถยนต์และสนใจข่าวสารการเมืองมากที่สุดพฤติกรรมภายหลังจากการรับฟังกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นำข่าวสารที่ได้รับไปพูดคุย แลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่นอาทิตย์ละครั้ง สำหรับเรื่องความต้องการข่าวสารและการคาดหวังความพึงพอใจในการรับฟังมีสูงถึง ร้อยละ 99.4 โดยมีการคาดหวังเพื่อการติดตามข่าวมากที่สุด

จระไน แกลโกศล (ม.ป.พ.) ได้ทำวิจัยเรื่อง “พฤติกรรม的开รับฟังวิทยุของชาวกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า มีผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำทุกวันมากถึง 45% ผู้ที่ฟังเกือบทุกวันมีถึง 27% มีผู้ฟังเพียงบางครั้งบางคราว 21% และมีผู้ฟังเฉพาะวันหยุดเพียง 4% สำหรับสิ่งที่ผู้ฟังต้องการให้มีในรายการวิทยุ ได้แก่ ความต้องการให้รายการนำเสนอเพลงให้มากๆ 14% ต้องการด้านข่าว 9% ต้องการสาระความรู้ 7% นอกจากนี้สิ่งที่ผู้ฟังต้องการจากรายการวิทยุ ได้แก่ ความต้องการเกี่ยวกับรายการเพลง ความต้องการด้านข่าว ความต้องการด้านสาระและความรู้ ความต้องการเกี่ยวกับรายการประเภทที่ผู้ฟังมีส่วนร่วม ความต้องการรายการเพื่อสังคม ความต้องการรายการประเภทบันเทิงและเบ็ดเตล็ดอื่นๆ

2. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

การศึกษาของ เซียร์และฟรีแมน (Sears and Freedman. 1967) เรื่อง “Selective Exposure to Information : A Critical Review” เกี่ยวกับการเลือกเปิดรับฟังข่าวสารและเรื่องราวเกี่ยวกับสาธารณชนของบุคคล พบว่ากลุ่มตัวแปรทางด้านบุคคลที่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการเลือกเปิดรับสื่อมวลชนที่ดีที่สุด คือ ระดับการศึกษาและระดับชั้นทางสังคม

การศึกษาของ โรบินสัน (Robinson. 1972) เรื่อง “Mass Communication and Information Diffusion” พบว่า ระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อและระดับความรู้ทางด้านข้อมูลข่าวสารของบุคคล โดยกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีการใช้สื่อและมีระดับความรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารต่างกันไปด้วย กล่าวคือกลุ่มคนที่มีความรู้สูงเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ทางด้านข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างดีและแสวงหาข่าวสารต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้ของตนเองให้มากขึ้นโดยการใช้สื่อมวลชน

การศึกษาของ เซลฟ (Self. 1988) เรื่อง “Perceived Task of News Report As a Predictor of Media Choice” พบว่า การศึกษาและรายได้เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมเปิดรับสื่อหรือการเลือกสื่อ

การศึกษาของ โบการ์ธและคณะ (Bogart and other. 1968) เรื่อง “The Mass Media and The Blue-collar Worker” พบว่า ความคาดหวัง แรงจูงใจ มีบทบาทสำคัญต่อการบริโภคสื่อ

การศึกษาของ เฮอร์โซส (Herzog. 1974) เรื่อง “What do we really know about daytime serial listeners” พบว่า มีความพึงพอใจ 3 ชนิดที่มีความสัมพันธ์กับการฟังละครวิทยุ นั่นคือ การได้รับการปลดปล่อยทางอารมณ์ ทำให้เกิดความเพ้อฝัน (Wishful Thinking) และการได้รับคำแนะนำจากการที่ได้รับฟังละครวิทยุ

การศึกษาของเกนท์ (Gantz. 1978) เรื่อง “How Uses and Gratification Effect Recall of Television New” พบว่าความพึงพอใจที่ได้กัวยุ่นคาดหวังที่จะได้รับจากการใช้สื่อในด้านดนตรีหรือการฟังเพลง คือ ความรู้สึกว่าได้พักผ่อน ได้รับความตื่นเต้นและได้รับความสุขจากการฟังเพลงเด็กวัยรุนมีการใช้สื่อเกี่ยวกับดนตรีเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการ อันได้แก่ สร้างความสนุกสนานให้เป็นเพื่อน ให้สร้างภาพลักษณ์ของตนเองต่อคนอื่น ๆ เพื่อสร้างความสนใจ เพื่อแยกตัวออกจากพ่อแม่ เพื่อความรู้สึกที่ปลอดภัยในสภาพแวดล้อมที่แปลกถิ่น เพื่อหนีจากความเป็นจริง เพื่อสร้างอารมณ์บางอย่าง เพื่อหลบเลี่ยงอื่น เพื่อสร้างมโนภาพ เพื่อฆ่าเวลา เพื่อเป็นการพักผ่อน เพื่อเป็นการยอมรับในกลุ่มเพื่อนและเป็นหัวข้อในการสนทนา

การศึกษาของคิพเพกและมูเรย์ (Kippax and Murray. 1980) เรื่อง “Using The Mass Media : Need Gratification and perceived Utility” พบว่า ความพึงพอใจต่อสื่อมี 5 ชนิด มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการเปิดรับฟังสื่อทั้ง 5 ชนิด

การศึกษาของ เคท,บลัมเลอร์และกูเรวิทช์ (Ketz, Blumler and Gurevitch. 1982) เรื่อง “Utilization of Mass Communication by The Individual” พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับสารได้รับมาอย่างน้อย 3 แหล่งด้วยกัน คือ จากเนื้อหาของสื่อ จากพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

ที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้การใช้สื่อเพื่อต้องการคลายความเครียดหรือต้องการที่จะใช้สื่อเพื่อเป็นการฆ่าเวลา ก็เป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับสารเช่นกัน

การศึกษาของ ชอยท์และเบคเกอร์ (Choi and Becker. 1987) เรื่อง “Media Use, Issue/Image Discriminations, and Voting” พบว่าแรงจูงใจที่ต่างกันนำไปสู่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน แรงจูงใจดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือแรงจูงใจเพื่อแสวงหาข่าวสาร แรงจูงใจเพื่อแสวงหาความเพลิดเพลิน และแรงจูงใจเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ของตนเอง

โดยสรุป สื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อวิทยุกระจายเสียงมีบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร ให้ความรู้การศึกษาและการให้ความบันเทิง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการ เพื่อให้ประโยชน์ และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับสาร การที่จะให้ประโยชน์สร้างความพึงพอใจสามารถตอบสนองความต้องการแก่ผู้รับสารให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น การกำหนดรูปแบบหรือแนวทางในการผลิต รายการวิทยุโดยเฉพาะรายการวิทยุประเภทรายการเพลงไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการนำเสนอรายการ เนื้อหาและองค์ประกอบอื่น ๆ ของรายการก็เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตสื่อที่มีคุณภาพแก่ผู้ฟัง นอกจากนี้ปัจจัยทางด้านสื่อวิทยุเองแล้วปัจจัยทางด้านผู้รับสารก็มีความสำคัญและมีผลทำให้การสื่อสารนั้นล้มเหลวหรือประสบผลสำเร็จได้และการได้รับการตอบสนองความต้องการ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับของผู้รับสารก็มีความแตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกัน เนื่องจากความแตกต่างของผู้รับสารในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ทั้งองค์ประกอบภายนอกผู้รับสาร คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์และองค์ประกอบภายใน อันได้แก่ ความแตกต่างทางด้านความคิด ทักษะคติ พื้นฐานประสบการณ์ ค่านิยม สังคม วัฒนธรรม สภาวะทางด้านอารมณ์และจิตใจที่แตกต่างกัน กระบวนการเลือกเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน (Selective Process) และมีความต้องการที่แตกต่างกันของผู้รับสาร ก็ย่อมที่จะมีพฤติกรรมในการเปิดรับสารที่แตกต่างกัน และมีผลให้บุคคลมีการใช้ประโยชน์และเกิดความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อสารที่แตกต่างกัน

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

1. ประวัติความเป็นมาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2491 ขึ้นเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ดูแลรักษา และจัดประโยชน์อันเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า 4 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้ง และในจำนวนนี้จะได้ทรงแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 1 คน มีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มอบหมาย และมีอำนาจลงชื่อเป็นสำคัญผูกพันสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ย้ายสำนักงานมาตั้งอยู่ ณ วังลดาวัลย์ ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2488 จวบจนถึงปัจจุบัน ซึ่งวังลดาวัลย์แห่งนี้เดิมเป็นวังที่ประทับของ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ตันราชสกุล “ยุคล” พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระวิมาดาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏปิยมหาราชปิตุจฉา (หม่อมเจ้าสาย ลดาวัลย์) ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้กรมโยธาสร้าง พระตำหนักพระราชทานในรูปแบบของสถาปัตยกรรมตะวันตก และพระราชทานนามว่า “วังลดาวัลย์” ก่อปรกับกำแพงโดยรอบของวังมีสีแดง ประชาชนทั่วไปจึงมักเรียกว่า “วังแดง”

เมื่อกาลเวลาผ่านไป “วังลดาวัลย์” ได้ทรุดโทรมลงอย่างมาก พุทธศักราช 2530 สำนักงานทรัพย์สินฯ ได้ริเริ่มแนวความคิดบูรณะวังลดาวัลย์ โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากกรมศิลปากรมาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ เพื่อคงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมเดิม ทั้งนี้ เพราะตระหนักถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรมซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์ สอดคล้องตามเจตนารมณ์ในเรื่องการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ที่สำนักงานทรัพย์สินฯ ได้ยึดถือตลอดมา และในปีพุทธศักราช 2547 การบูรณะซ่อมแซม “วังลดาวัลย์” ได้เสร็จสมบูรณ์งดงาม และทรงคุณค่าแก่สำนักงานทรัพย์สินฯ อีกทั้งยังเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติสืบไป

2. พระราชบัญญัติการจัดระเบียบและการกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ.2479, พ.ศ. 2484 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2491 ให้มีหน้าที่ดูแล รักษา และบริหารจัดการผลประโยชน์ในทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และพร้อมให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรและสังคมไทย

การดำเนินภารกิจหลักของสำนักงานทรัพย์สินฯ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- หลักทรัพย์ลงทุน
- อสังหาริมทรัพย์

โดยการลงทุนในหลักทรัพย์นั้น สำนักงานทรัพย์สินฯ มีนโยบายที่จะลงทุนระยะยาวในส่วนอสังหาริมทรัพย์ สำนักงานทรัพย์สินฯ ได้จัดประโยชน์โดยมีนโยบายมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมมิใช่ประโยชน์สูงสุดทางการเงิน

3. การบริหารจัดการและเจตนารมณ์ของสำนักงานทรัพย์สินฯ 4 ประการ

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีบทบาทที่แตกต่างจากองค์กรอื่นๆ โดยถือหลักในการบริหารจัดการ ภายใต้เจตนารมณ์ 4 ประการ ของสำนักงานทรัพย์สินฯ ดังนี้

1. ความเป็นธรรม

แม้ว่าภารกิจหลักของสำนักงานทรัพย์สินฯ จะเกี่ยวเนื่องกับการจัดประโยชน์ แต่สิ่งที่ไม่มุ่งหวังและตระหนักอยู่เสมออันมิใช่ประโยชน์สูงสุดทางการเงิน หากแต่เป็น “ความเป็น

ธรรม” ที่สำนักงานทรัพย์สินฯ จะธำรงไว้โดยคำนึงถึงสถานภาพความเป็นอยู่ และบทบาทของผู้เข้าเป็นสำคัญ และพร้อมที่จะเข้าไปรับฟังปัญหาต่างๆ เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงการจัดประโยชน์ให้เกิดความเหมาะสม และเป็นธรรมกับทั้งสองฝ่ายมากยิ่งขึ้น

2. ความมั่นคงสำนักงานทรัพย์สินฯ

ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจในลักษณะมุ่งให้เกิด “ความยั่งยืน” โดยสิ่งให้ความสำคัญเสมอ คือ การเตรียมความพร้อม โดยไม่คาดคิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างสามารถดำเนินไปได้โดยปราศจากปัญหา และอุปสรรค หรือการเปลี่ยนแปลง และในการแก้ไขปัญหานั้นจะต้องไม่เป็นเพียงแต่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่จะวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาก็สามารถทำให้เกิดความมั่นคงทั้งต่อสำนักงานทรัพย์สินฯเอง และผู้ที่ร่วมดำเนินธุรกิจ

3. การพัฒนาในเชิงอนุรักษ์

จากความแตกต่างของอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงลักษณะของสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีสภาพความสมบูรณ์ไม่เท่ากันตามอายุการใช้งาน และลักษณะการใช้ประโยชน์ในแต่ละพื้นที่ สำนักงานทรัพย์สินฯ เห็นสมควรที่จะดำเนินการ “พัฒนา” ในพื้นที่ต่างๆ เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากยิ่งขึ้น โดยในการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์อาคารซึ่งทรงคุณค่าทั้งทางประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรมอันเป็นมรดกของชาติให้คงอยู่สืบต่อไป โดยมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและคำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้เช่าเดิมเป็นสำคัญ

4. การส่งเสริมประโยชน์ส่วนรวมตามรอยพระยุคลบาท

ด้วยความหลากหลายของอสังหาริมทรัพย์ในความรับผิดชอบของสำนักงานทรัพย์สินฯ เป็นเหตุให้มีผู้เช่าที่แตกต่างกัน และหลากหลายในฐานะความเป็นอยู่ ดังนั้น หากผู้เช่าเผชิญกับปัญหา หรืออุปสรรค สิ่งใดที่สามารถช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เช่ามีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี สำนักงานทรัพย์สินฯ มีความยินดี และพร้อมที่จะดำเนินการ นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุน และช่วยเหลือโดยร่วมกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการแก้ไขปัญหาส่วนรวมที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการร่วมสนองพระราชปณิธานที่ทรงมุ่งหวังให้พสกนิกรอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทรอันเป็นวิถีไทยสืบต่อไป

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นองค์กรที่มีสินทรัพย์ในความดูแลจำนวนมาก โดยเฉพาะอสังหาริมทรัพย์อันประกอบด้วยที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกระจายอยู่ในหลายจังหวัดบนทำเลที่มีศักยภาพแตกต่างกันทำให้เกิดความหลากหลายของผู้เช่าซึ่งสำนักงานทรัพย์สินฯ มีเจตนารมณ์ในการดูแลผู้เช่าทุกระดับเป็นอย่างดีและเหมาะสมกับสถานภาพของผู้เช่าแต่ละประเภทด้วยความเอาใจใส่

หลักการที่สำนักงานทรัพย์สินฯ ยึดมั่นในการจัดประโยชน์อสังหาริมทรัพย์เสมอมา ดำรงอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมของวิถีชุมชนขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงแห่งสถานการณ์บ้านเมืองยุคสมัยที่ผันแปรไป อีกทั้งลักษณะทางกายภาพเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ สภาพทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเมือง

โครงสร้างพื้นฐานและข้อกำหนดต่างๆ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินสูงสุด อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม

นอกจากนั้นยังได้จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อใช้ในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เช่าผู้ ที่อยู่นอกพื้นที่และสังคมส่วนรวมโดยเน้นให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือเหล่านั้นสามารถช่วยตนเองครอบครัวชุมชนและสังคมได้อย่างยั่งยืนจากความหลากหลายของพื้นที่และความหลากหลายของผู้เช่า สำนักงานทรัพย์สินฯได้จำแนกประเภทของผู้เช่าออกเป็น 5 ประเภท

ประเภทแรก คือ ผู้เช่าประเภทที่อยู่อาศัยหรือหาประโยชน์พอยังชีพ เป็นผู้เช่ารายย่อยที่อยู่อาศัยโดยทั่วไปหรือมิได้มุ่งเน้นที่จะใช้ประโยชน์จากพื้นที่เพื่อแสวงหาผลกำไรในทางธุรกิจ สำนักงานทรัพย์สินฯจึงพิจารณากำหนดอัตราค่าเช่าต่ำกว่าราคาตลาด

ประเภทที่สอง คือ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลและงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลโดยค่าเช่าของหน่วยงานเหล่านี้จะเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

ประเภทที่สาม คือ สมาคมหรือมูลนิธิ ซึ่งไม่มีงบประมาณจากภาครัฐสนับสนุน สำนักงานทรัพย์สินฯจัดเก็บค่าเช่าตามความเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

ประเภทที่สี่ คือ ผู้เช่าประเภทเอกชนรายย่อย ที่ประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อหาผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ สำนักงานทรัพย์สินฯ พิจารณาจัดประโยชน์โดยกำหนดอัตราค่าเช่าอิงกับราคาตลาด

ประเภทสุดท้าย คือ ผู้เช่าประเภทเอกชนรายใหญ่ ที่แสวงหาผลกำไรในทางธุรกิจบนพื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์สำนักงานทรัพย์สินฯพิจารณาภายใต้หลักการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ให้คนกลางเป็นผู้ประเมินราคา หรือ จัดการเปิดประมูล เป็นต้น สำนักงานทรัพย์สินฯ จึงกำหนดอัตราค่าเช่าใกล้เคียงกับราคาตลาดเพื่อความเป็นธรรมกับส่วนรวม

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

7.1 ความหมายของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการศึกษารายบุคคล ที่ต้องอาศัยความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกันออกไป โดยผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของตนเองและจะใช้เวลาเรียนเรื่องหนึ่งๆ แตกต่างกันไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542 : 9) หมวดที่ 3 ว่าด้วยระบบการศึกษาในมาตราที่ 15 ข้อที่ 3 ได้ให้ความหมายตามอรรถาธิบายว่า เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

กิดานันท์ มลิทอง (2536 : 164) ได้ให้ความหมายของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองว่าเป็นการจัดการศึกษาที่พิจารณาถึงลักษณะความแตกต่าง ความต้องการ และความสามารถเพื่อให้

ผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ ได้ตามกำลังและความสามารถของตน ตามวิธีการและสื่อการเรียนที่เหมาะสม เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนที่กำหนดไว้

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 160) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนรายบุคคลว่า เป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเล่าเรียนได้ด้วยตนเอง และก้าวไปตามขีดความสามารถ ความสนใจ และความพร้อม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นเทคนิคหรือวิธีสอนที่ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยจัดสิ่งแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างอิสระ

ซึ่งสอดคล้องกับ ดันน์และดันน์ (กิดานันท์ มลิทอง. 2536 : 163 ; อ้างอิงจาก (DUN AND DUNN. 1972 : 254) ที่กล่าวว่า การศึกษารายบุคคลเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การศึกษาตามเอกัตภาพ หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นถึงลักษณะความแตกต่างกันของผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องของทักษะความสามารถ ความเข้าใจ แรงจูงใจ วินัยในตนเอง จุดมุ่งหมาย ความสามารถในการแก้ปัญหา และคาดการณ์ของผู้เรียน โดยมีผู้สอนทำหน้าที่ให้ความสะดวกในการเรียน เป็นผู้แนะนำ ผู้วิเคราะห์ และเป็นผู้กำหนดแหล่งการเรียน กิจกรรม การประเมินผล การรายงานผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

ชม ภูมิภาค (2543 : 49) ได้ให้ความหมายของการเรียนด้วยตนเองไว้ว่า เทคนิควิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ของแต่ละคนเป็นวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ควบคุมตัวเองตามจังหวะของตนเอง ผู้เรียนจะควบคุมเวลาตามความสนใจและความสะดวกของผู้เรียนเอง

สรุปได้ว่า การเรียนด้วยตนเองเป็นการจัดการเรียนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ นักเรียนมีอิสระในการเลือกเรียนตามความสนใจ และความถนัดของตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่นักเรียน

7.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเอง ยึดหลักปรัชญาทางการศึกษา อาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีจิตวิทยา พัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ในการจัดการสอนรายบุคคลมีดังนี้ (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 161-162)

1. มุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักแก้ปัญหาและการตัดสินใจเอง การสอนรายบุคคลสอดคล้องกับการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกโรงเรียนสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาและเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม ให้รู้จักแก้ปัญหา รู้จักตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ และพัฒนาความคิดในทางสร้างสรรค์

2. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ให้บรรลุผลเท่ากันทุกคนการสอนรายบุคคลสนับสนุนความจริงที่ว่าคนย่อมมีความแตกต่างกันทุกคน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพสติปัญญา หรือความสนใจ โดยเฉพาะความแตกต่างที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 ความแตกต่างในเรื่องอัตราความเร็วของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะใช้เวลาในการเรียนและทำความเข้าใจในสิ่งเดียวกันในเวลาที่ต่างกัน

2.2 ความแตกต่างในเรื่องความสามารถ เช่น ความฉลาด ไหวพริบ ความสามารถต่างๆ

2.3 ความแตกต่างในเรื่องวิธีการเรียน ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

2.4 ความแตกต่างในเรื่องความสนใจ และสิ่งที่ชอบ

ในเมื่อผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ครูจึงต้องกิจกรรมการเรียนในลักษณะต่างๆ กันไว้ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนด้วยตนเองเพื่อสนองความแตกต่างดังกล่าว

3. เน้นเสรีภาพในการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนมีความอยากเรียนจะมีความกระตือรือร้นจะเกิดแรงจูงใจและกระตุ้นให้พัฒนาการเรียนรู้อย่างที่ครูไม่ต้องทำโทษหรือให้รางวัล ผู้เรียนจะต้องรู้จักตนเอง มีความมั่นใจในขีดความสามารถและความพร้อม

4. ขึ้นอยู่กับกระบวนการและวิธีการที่เสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเร็วหรือช้าขึ้นขึ้นอยู่กับผู้เรียนในด้านความสามารถและความสนใจแล้ว ยังขึ้นอยู่กับกระบวนการและวิธีการที่นำเสนอ เมื่อเป็นเช่นนั้น การกำหนดให้ผู้เรียนรู้เรื่องหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง และเรียนรู้ด้วยวิธีการเดียวจึงไม่เป็นการยุติธรรมต่อผู้เรียน ผู้เรียนควรจะเป็นผู้กำหนดเวลาเรียนด้วยตนเอง และควรจะได้มีโอกาสเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ในการเรียนด้วยกระบวนการและวิธีการต่างๆ

5. มุ่งแก้ปัญหาความยากง่ายของบทเรียน การศึกษาควรมีระดับความแตกต่างกันไปตามความยากง่าย ถ้าบทเรียนนั้นง่ายก็ทำให้บทเรียนนั้นสั้นขึ้น ถ้ายากมากก็ยืดเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ และใช้วิธีการทำสื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

7.3 ประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเองแบ่งออกได้หลายประเภทตามทัศนะของผู้จัดแบ่ง เช่น กาเย่และบริกส์ (Gagne and Briggs. 1984 : 187) ได้แบ่งประเภทการเรียนด้วยตนเองออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. แผนการเรียนแบบอิสระ (Independent Study Plan) เป็นการเรียนรู้ที่ครูกับนักเรียนตกลงกันในเรื่องของจุดมุ่งหมายของการเรียน แล้วให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้วยตนเอง

2. ศึกษาด้วยการควบคุมตนเอง (Self -directed Study) มีการตกลงกันในจุดมุ่งหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ แต่วิธีการศึกษาเป็นเรื่องของนักเรียน ครูอาจแนะนำการอ่านและวัสดุศึกษาไว้ให้ แล้วแต่นักเรียนจะใช้หรือไม่ก็ได้ หากเขาผ่านการทดสอบถือว่าใช้ได้

3. โปรแกรมผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered Programs) เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นกว้างๆ แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียน โดยมีวิชาหลัก วิชาเสริมและวิชาเลือก

4. เรียนตามความเร็วของตน (Self-pacing) เป็นการเรียนที่ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนตามอัตราความเร็วขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้เหมือนกันทุกคน แตกต่างที่เวลาที่ใช้ในการเรียน

5. การเรียนการสอนที่ผู้เรียนกำหนดเอง (Student – determined instruction) นักเรียนเป็นผู้เลือกจุดมุ่งหมาย กำหนดเวลาเองทดสอบเอง เลือกวัสดุศึกษาเอง และมีเสรีที่จะทิ้งจุดมุ่งหมายใดก็ได้

7.4 หลักการและทฤษฎีของการเรียนด้วยตนเอง

1. ผู้เรียนมีความแตกต่างกันเป็นพื้นฐานจากพัฒนาการอยู่แล้ว
2. วิเคราะห์การเรียนของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน
3. ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน
4. การสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทุกด้านและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถได้เต็มที่
5. การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
6. ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสามารถในการเรียนเร็วหรือช้าแตกต่างกัน
7. ผู้เรียนจะเรียนได้ดีจากวิธีการสอนหลายๆ แบบและสื่อหลายอย่าง
8. การสอนรายบุคคลจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างแรงจูงใจภายในตน ได้เป็นฝ่ายปฏิบัติและได้รับผลการเรียนโดยเร็ว

7.5 ทฤษฎีการเรียนด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเองมุ่งเน้นความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความพร้อม และความถนัด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนด้วยตนเอง คือ ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่

1. ความแตกต่างในด้านความสามารถ (Ability Difference)
2. ความแตกต่างในด้านสติปัญญา (Intelligent Difference)
3. ความแตกต่างในด้านความสนใจ (interest Difference)
4. ความแตกต่างในด้านความต้องการ (Need Difference)
5. ความแตกต่างในด้านอารมณ์ (Emotional Difference)
6. ความแตกต่างในด้านร่างกาย (Physical Difference)
7. ความแตกต่างในด้านสังคม (Social Difference)

การจัดการเรียนแบบนี้เป็นการจัดที่รวมแนวทางในการปฏิรูประบบการเรียนการสอน และการจัดห้องเรียน จากเดิมที่มีครูเป็นผู้นำแต่ผู้เดียว มาเป็นระบบที่ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบการจัดการศึกษาจะเป็นแบบเปิด ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติด้วยตนเอง จนสามารถบรรลุเป้าหมายได้เมื่อจบบทเรียนแต่ละหน่วย แต่ละบทแล้ว โดยจะมีการทดสอบผู้เรียน

หลังเรียนจบบทเรียนแต่ละบท บทเรียนนั้นอาจทำในรูปของชุดการเรียนการสอน บทเรียนสำเร็จรูปสาเหตุที่ต้องจัดให้มีการเรียนด้วยตนเองขึ้นเนื่องจาก

1. ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาโปรแกรมการเรียนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น
2. การขยายตัวของทุนต่างๆ เพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การเน้นให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ยังไม่พร้อมหรือนักเรียนที่มีปัญหา

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักในการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นที่ความสนใจ และความสามารถที่แตกต่างของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจด้วยตนเองในการเรียน ในส่วนของทฤษฎีทางจิตวิทยามีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้สอนมีความเข้าใจผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น และจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ถูกต้องตรงกับลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน

7.6 คุณสมบัติของวัสดุการเรียนที่ใช้สำหรับการเรียนด้วยตนเอง

วัสดุการเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนรายบุคคล เพราะสื่อจะทำหน้าที่เป็นผู้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2528 : 162-163)

วัสดุการเรียนที่ใช้ในการเรียนด้วยตนเองมีลักษณะดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง คือ สามารถเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง
2. มีความสมบูรณ์ในตัวเอง คือ มีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัด มีกิจกรรมการเรียนซึ่งจัดไว้เป็นลำดับเป็นขั้นตอนจูงใจผู้เรียนในทุกกิจกรรมการเรียน เนื้อหามีความถูกต้อง ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน และมีการประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์หลังการเรียนตามวัตถุประสงค์ของการเรียนนั้น
3. มีการประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละบทเรียน พร้อมทั้งมีคำตอบเฉลย สำหรับข้อทดสอบนั้นๆ ไว้อย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่าวัสดุการเรียนที่ใช้สำหรับการเรียนด้วยตนเองมีความสมบูรณ์พร้อมอยู่ในตัวเองซึ่งประกอบไปด้วย เนื้อหาบทเรียน แบบฝึกหัด แบบทดสอบ แบบประเมินผลการเรียนทั้งหมดนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนได้ในที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ระยะเวลาในการทดลอง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ
5. การหาคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มแรกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 คน โดยจบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์การทำงานในระดับหัวหน้างานมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติจบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามา 5 ปี โดยจัดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพสื่อเป็นสองรอบดังนี้

รอบที่ 1

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 3 คน

รอบที่ 2

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 5 คน

กลุ่มที่สองเป็นผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Exidental Random)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

2.2 แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 การสร้างสื่อวีดิทัศน์

3.1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.1.2 ศึกษาเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.1.3 วิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการชมสื่อวีดิทัศน์ให้ครอบคลุมจุดประสงค์ของหลักสูตร

3.1.4 เขียนแผนการตัดต่อสื่อวีดิทัศน์ด้วยตนเอง

3.1.5 นำเนื้อหา เรื่อง ภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนรู้มาเขียนเป็นบทวีดิทัศน์ เพื่อใช้ในการชมแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาประเมิน

3.1.6 นำเนื้อหาที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินมาแก้ไขแล้วนำมาเขียนแผนการตัดต่อสื่อวีดิทัศน์ฉบับสมบูรณ์

3.1.7 เริ่มการถ่ายทำแล้วจัดวางรูปแบบการตัดต่อโดยใช้โปรแกรม Adobe Premiere

3.1.8 เมื่อทำการตัดต่อเสร็จจึงให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาประเมินสื่อวีดิทัศน์ในเรื่อง ภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.9 นำวีดิทัศน์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาประเมินในรอบที่สองจนได้สื่อวีดิทัศน์ที่สมบูรณ์

3.2 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมิน

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2 กำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน

3.2.3 สร้างแบบประเมิน โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

3.2.3.1 ด้านเนื้อหา

3.2.3.2 ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.2.4 กำหนดระดับการประเมินคุณภาพความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีมาก
- ระดับ 4 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีดี
- ระดับ 3 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีต้องปรับปรุง
- ระดับ 1 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีใช้ไม่ได้

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของการประเมินใช้เกณฑ์ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีคุณภาพพระบดีน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

กำหนดค่าที่ผ่านเกณฑ์มีคุณภาพซึ่งสามารถยอมรับได้อยู่ในช่วงคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ได้ชมวิดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นแบบสอบถามแบบ check List และแบบปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ชมวิดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการรับชมวิดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับการชมวิดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการชมวิดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำเป็นขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มาตรวจให้คะแนน
3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้โปรแกรมชุดสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

3.1 คำนวณค่าเฉลี่ยของข้อมูล

3.2 คำนวณค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากข้อ 3 ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์สำหรับแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

5. แบบสอบถามตอนที่ 5 ใช้วิธีรวบรวมข้อความแจกแจงความถี่ แล้วสรุปเป็นความเรียงตามลำดับ

6. นำเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลโดยกำหนดค่าน้ำหนักออกเป็น 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยต่าง ๆ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายที่ใช้ คือ (Best.1982 : 174)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับน้อยที่สุด

5. การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยทำการทดลองดำเนินการควบคุมการทดลองด้วยตัวเอง โดยนำสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

1. การดำเนินการเพื่อหาคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ แจกแบบสอบถามให้ผู้ชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (กลุ่มตัวอย่างผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยตอบแบบสอบถามทางด้านคุณลักษณะทั้งทางกายภาพด้านภาพและเสียงรวมถึงองค์ประกอบตามแบบสอบถามด้านความพึงพอใจ)

2. การดำเนินการเพื่อศึกษาผลการวิจัย หาค่าเฉลี่ยร้อยละเกี่ยวกับสถานะภาพส่วนบุคคลของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ศึกษาความพึงพอใจในการชมวีดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับการชมวีดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แปลผลการวิจัยโดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบประเมินผลมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ด้วยวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. หาค่าร้อยละ
2. หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต
3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้าง ความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็น สื่อวีดิทัศน์สร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรม Adobe Premiere Pro 2.0 ตัวสื่อวีดิทัศน์บรรจุอยู่ในแผ่น ซีดีรอม

ลักษณะการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์เป็นการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติการจัดระเบียบและภารกิจของสำนักงาน ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ การบริหารจัดการและเจตนารมณ์ 4 ประการของสำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ ภายในแต่ละเรื่องประกอบด้วย ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เพื่อที่จะดึงดูด ความสนใจเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ และให้ผู้ชมได้มีความสนใจในการชมวีดิทัศน์

ผลการประเมินคุณภาพของการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์

ผู้วิจัยได้สร้างการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้าง ความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงาน ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เรียบร้อยแล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพของ สื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้าง ความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 1

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย					ระดับของ คุณภาพ
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	ตอนที่ 3	ตอนที่ 4	รวม	
1. เนื้อหาและการลำดับเรื่อง	4.17	4.00	4.22	4.00	4.10	ดี
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายในสื่อวีดิทัศน์	4.33	4.33	4.33	4.33	4.33	ดี
1.2 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.33	4.00	4.33	4.00	4.17	ดี
1.3 ความเหมาะสมในการนำเสนอเนื้อหา	4.00	4.00	4.33	4.00	4.08	ดี
1.4 ความเหมาะสมในการลำดับเนื้อหา	4.00	3.67	4.00	4.00	3.92	ดี
1.5 ความถูกต้องของเนื้อหา	4.67	4.33	4.67	4.00	4.42	ดี
1.6 ความเหมาะสมกับระดับผู้ชมสื่อวีดิทัศน์	3.67	3.67	3.67	3.67	3.67	ดี
2. แบบประเมินด้านเนื้อหา	3.83	3.92	3.92	3.83	3.88	ดี
2.1 ความชัดเจนของแบบประเมินด้านเนื้อหา	4.00	4.33	4.33	4.33	4.25	ดี
2.2 ความเหมาะสมของแบบประเมินด้านเนื้อหา	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	ดี
2.3 ความเหมาะสมของการเสริมแรง	3.67	3.67	3.67	3.67	3.67	ดี
2.4 ความชัดเจนในการสรุปแบบประเมินด้านเนื้อหา	4.00	4.00	4.00	3.67	3.92	ดี
รวมเฉลี่ย	4.00	3.96	4.07	3.92	4.03	ดี
ระดับของคุณภาพ	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	

จากตาราง 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีความเห็นว่าคุณภาพโดยรวมและทุกตอนอยู่ในระดับดี และมีคุณภาพในแต่ละด้านดังนี้

ด้านเนื้อหาและการลำดับเรื่อง มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องเนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบาย , วัตถุประสงค์ , การนำเสนอเนื้อหา , การลำดับเนื้อหา และเหมาะสมกับระดับผู้ชมสื่อวีดิทัศน์

ด้านแบบประเมินด้านเนื้อหา มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในความชัดเจนของแบบประเมิน , ความเหมาะสมของแบบประเมินด้านเนื้อหา , ความเหมาะสมของการเสริมแรง และความชัดเจนในการสรุปแบบประเมินด้านเนื้อหา

รวมถึงได้รับความแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการรวมเนื้อหาเข้ากันในบางตอนเพื่อความกระชับและทำให้เข้าใจง่ายจึงทำให้สื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา รอบที่ 1

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย				ระดับของ คุณภาพ
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	ตอนที่ 3	รวม	
1. ภาพ ภาษา และเสียง	2.75	2.75	2.67	2.72	ปานกลาง
1.1 ความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์	2.67	2.67	2.67	2.67	ปานกลาง
1.2 เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์	2.67	2.67	2.67	2.67	ปานกลาง
1.3 เสียงบรรยายที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์	3.00	3.00	2.67	2.89	ปานกลาง
1.4 ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย	2.67	2.67	2.67	2.67	ปานกลาง
2. ตัวอักษรและสี	2.83	2.33	2.67	2.61	ปานกลาง
2.1 รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ	3.00	2.33	2.67	2.67	ปานกลาง
2.2 ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์	3.00	2.33	2.67	2.67	ปานกลาง
2.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร	2.67	2.33	2.67	2.56	ปานกลาง
2.4 ความเหมาะสมของการเลือกสีพื้นบนจอภาพ	2.67	2.33	2.67	2.56	ปานกลาง
3. การจัดการเรียนรู้ของสื่อวีดิทัศน์	2.58	2.58	2.33	2.50	ต้องปรับปรุง
3.1 การออกแบบหน้าจอโดยภาพรวม	3.00	2.67	2.00	2.56	ปานกลาง
3.2 วิธีการโต้ตอบบทเรียนโดยภาพรวม	2.33	2.67	2.33	2.44	ต้องปรับปรุง
3.3 ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์	2.33	2.33	2.33	2.33	ต้องปรับปรุง
3.4 ความสะดวกในการใช้สื่อวีดิทัศน์	2.67	2.67	2.67	2.67	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.72	2.56	2.56	2.61	ปานกลาง
ระดับของคุณภาพ	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	

จากตาราง 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา มีความเห็นว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับต้องปรับปรุง และมีคุณภาพต้องปรับปรุงในแต่ละด้านดังนี้

ด้านภาพ ภาษา เสียง ยังขาดความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์ , เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบและความสอดคล้องของภาพกับดนตรีประกอบ

ด้านตัวอักษรและสี ตัวอักษรที่ใช้ในการทำสื่อวีดิทัศน์ ยังมีรูปแบบของตัวอักษร , ขนาดของตัวอักษรและสีของพื้นบนจอไม่เหมาะสมกับสื่อวีดิทัศน์

ด้านจัดการเรียนรู้ของสื่อวีดิทัศน์ ภาพโดยรวมสื่อวีดิทัศน์ยังขาดความน่าสนใจ

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษารอบที่ 2

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย				ระดับของ คุณภาพ
	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	ตอนที่ 3	รวม	
1. ภาพ ภาษา และเสียง	4.15	4.10	4.30	4.18	ดี
1.1 ความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์	4.00	4.00	4.20	4.07	ดี
1.2 เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์	4.20	4.00	4.20	4.13	ดี
1.3 เสียงบรรยายที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์	4.40	4.40	4.60	4.47	ดี
1.4 ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย	4.00	4.00	4.20	4.07	ดี
2. ตัวอักษรและสี	4.00	3.95	4.10	4.02	ดี
2.1 รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ	4.00	4.00	4.20	4.07	ดี
2.2 ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์	4.00	3.80	4.20	4.00	ดี
2.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร	4.00	4.00	4.00	4.00	ดี
2.4 ความเหมาะสมของการเลือกสีพื้นบนจอภาพ	4.00	4.00	4.00	4.00	ดี
3. การจัดการเรียนรู้ของสื่อวีดิทัศน์	3.90	4.00	3.95	3.95	ดี
3.1 การออกแบบหน้าจอโดยภาพรวม	3.80	4.00	3.80	3.87	ดี
3.2 วิธีการโต้ตอบบทเรียนโดยภาพรวม	3.80	3.80	3.80	3.80	ดี
3.3 ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์	3.80	4.20	4.00	4.00	ดี
3.4 ความสะดวกในการใช้สื่อวีดิทัศน์	4.20	4.00	4.20	4.13	ดี
รวม	4.02	4.02	4.12	4.05	ดี
ระดับของคุณภาพ	ดี	ดี	ดี	ดี	

จากตาราง 3 แสดงผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา มีความเห็นว่าคุณภาพโดยรวมและทุกตอนอยู่ในระดับดี หลังจากที่ได้มีการปรับแก้และมีคุณภาพในแต่ละด้านดังนี้

ด้านภาพ ภาษา เสียง หลังจากที่มีการแก้ไข มีคุณภาพอยู่ในระดับดีและสอดคล้องกับความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์ , เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์ , เสียงบรรยายที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์และความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย

ด้านตัวอักษรและสี หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไข มีคุณภาพอยู่ในระดับดีและสอดคล้องกับ รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ , ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในการประกอบสื่อ , ความเหมาะสมของการเลือกใช้สี และความเหมาะสมของการเลือกสีพื้นบนจอภาพ

ด้านการจัดการเรียนรู้ของสื่อวีดิทัศน์ หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไข มีคุณภาพอยู่ในระดับดีและสอดคล้องกับ การออกแบบหน้าจอโดยรวม , วิธีการโต้ตอบบทเรียน , ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ และความสะดวกในการใช้สื่อวีดิทัศน์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 ร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	40	100
ชาย	25	62.50
หญิง	15	37.50
2. อายุ	40	100
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
อายุ 20 – 30 ปี	10	25.00
อายุ 31 – 40 ปี	20	50.00
อายุ 41 – 50 ปี	10	25.00
อายุ 51 ปีขึ้นไป	-	-
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด	40	100
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
ปริญญาตรี	29	72.50
ปริญญาโท	11	27.50
ปริญญาเอก	-	-

จากตาราง 4 พบว่า ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 62.50) มีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี (คิดเป็นร้อยละ 50.00) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 72.50) มีอายุ 20 - 30 ปี (คิดเป็นร้อยละ 25.00) มีอายุ 31 - 40 ปี (คิดเป็นร้อยละ 50.00) มีอายุ 41 - 50 ปี (คิดเป็นร้อยละ 25.00) และวุฒิการศึกษา ในระดับปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 72.50) ระดับปริญญาโท (คิดเป็นร้อยละ 27.50)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการรับชมวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจ และการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตาราง 5 ความพึงพอใจในการรับชมวีดิทัศน์ของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความพึง พอใจ
1. ความชัดเจนด้านเนื้อหาของวีดิทัศน์	4.10	0.54	พอใจมาก
2. ความครอบคลุมของเนื้อหา	4.35	0.48	พอใจมาก
3. ความเหมาะสมของการออกแบบข้อความบนจอภาพ	3.90	0.44	พอใจมาก
4. ความชัดเจนของภาพประกอบ	3.90	0.37	พอใจมาก
5. ความชัดเจนของเสียง	3.85	0.48	พอใจมาก
6. ความน่าสนใจของวีดิทัศน์	4.02	0.47	พอใจมาก
7. ความง่ายต่อการเข้าใจ	3.95	0.22	พอใจมาก
8. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการชมวีดิทัศน์	3.77	0.47	พอใจมาก
รวมเฉลี่ย	3.98	0.43	พอใจมาก

จากตาราง 5 พบว่า ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ตอบแบบสอบถามด้านความพึงพอใจและผลการตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับพอใจมาก และสอดคล้องกับแบบสอบถามด้านความพึงพอใจในด้าน ความชัดเจนด้านเนื้อหาของวีดิทัศน์ , ความครอบคลุมของเนื้อหา , ความเหมาะสมของการออกแบบข้อความบนจอภาพ , ความชัดเจนของภาพประกอบ , ความชัดเจนของเสียง , ความน่าสนใจของวีดิทัศน์ , ความง่ายต่อการเข้าใจ , รวมถึงความเหมาะสมของเวลาในการชมวีดิทัศน์

ความพึงพอใจในการรับชมวีดิทัศน์ของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์โดยรวมอยู่ในระดับพอใจมาก

ตอนที่ 3 ข้อมูลสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับการชมเชยเพื่อสร้างการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตาราง 6 ข้อมูลสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับการชมเชยเพื่อสร้างการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินฯ ทราบถึงประวัติของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	4.17	0.54	พอใจมาก
2. ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินฯ ทราบถึงพระราชบัญญัติการจัดระเบียบและการกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	4.42	0.50	พอใจมาก
3. ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินฯ ทราบถึงการบริหารจัดการและเจตนารมณ์ ๔ ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	4.37	0.49	พอใจมาก
4. มีประโยชน์ต่อการทบทวนความรู้ด้วยตนเอง	4.45	0.50	พอใจมาก
รวมเฉลี่ย	4.35	0.51	พอใจมาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในเกณฑ์ดีและเรื่องที่ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อยากทราบมากที่สุดคือ พระราชบัญญัติการจัดระเบียบและการกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รองลงมาคือ การบริหารจัดการและเจตนารมณ์ ๔ ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และประวัติของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อวิทัศน์เพื่อสร้างการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

จากแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ส่วนใหญ่จะอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและมีข้อเสนอแนะที่จะให้มีสื่อด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้นมา เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ , วิทยู ฯลฯ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้กับประชากรที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และให้ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทราบถึงภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์

ความสำคัญของวิจัย

1. ได้สื่อวีดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และให้ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทราบถึงภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่มีคุณภาพอีกทั้งสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะได้มีสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ต่อไป
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในเรื่องอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา , ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและประชากรที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มแรกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 คน โดยจบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์การทำงานในระดับหัวหน้างานมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติจบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามา 5 ปี โดยจัดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพสื่อเป็นสองรอบดังนี้

- รอบที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน
 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 3 คน
 รอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 5 คน
 กลุ่มที่สองเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วน
 พระมหากษัตริย์จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Exidental Random)

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงาน
 ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
 ตอนที่ 2 พระราชบัญญัติจัดระเบียบและภารกิจสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
 ตอนที่ 3 การบริหารจัดการและเจตนารมณ์ 4 ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วน
 พระมหากษัตริย์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. สื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงาน
 ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้
 ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
 ตอนที่ 2 พระราชบัญญัติจัดระเบียบและภารกิจสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
 ตอนที่ 3 การบริหารจัดการและเจตนารมณ์ 4 ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วน
 พระมหากษัตริย์
2. แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา
3. แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงาน
 ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

การดำเนินการทดลอง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การสร้างและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการ
 ดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยการพัฒนาสื่อ
 วีดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วน
 พระมหากษัตริย์ เพื่อให้เครื่องมือมีประสิทธิภาพครอบคลุมเนื้อหาและเกณฑ์ในการสอน ในการทำ
 วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาจำนวน 3 คนโดยจบวุฒิการศึกษาระดับ

ปริญญาตรีโดยมีประสบการณ์ทำงานในระดับหัวหน้างานมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติจบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามา 5 ปี หรือมีคุณสมบัติจบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามา 3 ปี เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือและประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจดังนี้

ศึกษาและเลือกรูปแบบรายการวีดิทัศน์ด้วยตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบรายการวีดิทัศน์ในบทที่ 2 พบว่ารูปแบบรายการวีดิทัศน์มีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีจุดดี จุดเด่น และจุดด้อย ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตรายการที่จะพิจารณาคัดเลือกให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้พิจารณานำจุดเด่นของรูปแบบรายการวีดิทัศน์ต่างๆ มาพิจารณาเป็นรูปแบบวีดิทัศน์การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เน้นเฉพาะรูปแบบรายการสารคดี เพื่อให้ผู้ชมสื่อวีดิทัศน์ได้เข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ต่างๆ อย่างใกล้ชิด

1 การสร้างสื่อวีดิทัศน์

3.1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.1.2 ศึกษาเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.1.3 วิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการชมสื่อวีดิทัศน์ให้ครอบคลุมจุดประสงค์ของหลักสูตร

3.1.4 เขียนแผนการติดต่อสื่อวีดิทัศน์ด้วยตนเอง

3.1.5 นำเนื้อหา เรื่อง การกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนรู้มาเขียนเป็นบทวีดิทัศน์ เพื่อใช้ในการชมแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาประเมิน

3.1.6 ปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง การกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาแล้วผลิตรายการตามบทที่ปรับปรุง

3.1.7 นำรายการวีดิทัศน์ที่ผลิตแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

2 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2 กำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน

3.2.3 สร้างแบบประเมิน โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

3.2.3.1 ด้านเนื้อหา

3.2.3.2 ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.2.4 แกไขแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการประเมิน

3.2.5 กำหนดระดับการประเมินความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง ดีมาก

ระดับ 4 หมายถึง ดี

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ต้องปรับปรุง

ระดับ 1 หมายถึง ใช้ไม่ได้

นำเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลโดยกำหนดค่าน้ำหนักออกเป็น 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยต่าง ๆ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายที่ใช้ คือ (Best.1982 : 174)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ/ความต้องการ/ประโยชน์ระดับน้อยที่สุด

กำหนดค่าที่ผ่านเกณฑ์มีคุณภาพซึ่งสามารถยอมรับได้อยู่ในช่วงคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่

3.51 ขึ้นไป

3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ได้ชมวิดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นแบบสอบถามแบบ check List และแบบปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ชมวิดิทัศน์ เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการรับชมวิดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับการชมวิดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการชมวิดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำเป็นขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย
3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมชุดสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์
 - 3.1 คำนวณค่าเฉลี่ยของข้อมูล
 - 3.2 คำนวณส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากข้อ 3 ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์สำหรับแปลความหมายของค่าเฉลี่ย
5. แบบสอบถามตอนที่ 5 ใช้วิธีรวบรวมข้อความแจกแจงความถี่ แล้วสรุปเป็นความเรียงตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังกล่าว สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

1.1 ประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ผลการตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับพอใจมาก

1.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ในหัวข้อความง่ายต่อการเข้าใจอยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง

1.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ในหัวข้อระยะเวลาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงให้มีความกระชับให้มากขึ้น

2. ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในเกณฑ์ดีและเรื่องและผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อยากทราบมากที่สุดคือ พระราชบัญญัติการจัดระเบียบและภารกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (4.42) รองลงมาคือ การบริหารจัดการ

และเจตนารมณ์ ๔ ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (4.37) และประวัติของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (4.17) ตามลำดับ และมีประโยชน์ต่อการทบทวนความรู้เรียนรู้ (4.45)

3. จากแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เช่าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ส่วนใหญ่จะอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและมีข้อเสนอแนะที่จะให้มีสื่อด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้นมา เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ , วิทยุ ฯลฯ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีคุณภาพด้านเนื้อหาในระดับดี เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเนื้อหาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนั้นคุณภาพของเนื้อหาจึงตรงกับความต้องการของหน่วยงานอย่างแท้จริงทำให้คุณภาพและการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดี

2. คุณภาพของสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีคุณภาพในระดับดี ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการของการวิจัยอย่างเป็นระบบและได้มีการประเมินสื่อวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญถึง 2 รอบ ดังนั้นทำให้ได้มีปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยรอบแรกจำนวน 3 ท่าน และรอบที่ 2 จำนวน 5 ท่าน ทำให้สื่อมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

3. จากการสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เช่าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีความพึงพอใจมาก ทั้งนี้เพราะการผลิตสื่อวีดิทัศน์ได้มีขั้นตอนและกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบ กล่าวคือได้มีการศึกษาเนื้อหา รวมถึงการสร้างและพัฒนาสื่อโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งทำให้ผลการประเมินสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในครั้งนี้ มีความพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพึงพอใจสำหรับผู้เช่าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ได้ชมวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ในครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนาและปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์กับผู้เช่าและให้ผู้เช่าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทราบถึงภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของหน่วยงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ควรจะมีการจัดเตรียมไฟล์ข้อมูลวีดิทัศน์ที่มีขนาดสมบูรณ์มีความคมชัดทำให้เห็นภารกิจและการดำเนินงานของหน่วยงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้อย่างชัดเจนและทำให้เกิดคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ในการออกแบบสื่อวีดิทัศน์ ควรมีการใช้ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวประกอบสื่อวีดิทัศน์เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการรับชมวีดิทัศน์ทำให้สามารถสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของหน่วยงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้อย่างชัดเจน
3. จากการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของหน่วยงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดังนั้นสื่อวีดิทัศน์จึงมีความพึงพอใจในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา เป้นแพ็ชร (2541).

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้า

1. ควรจะมีการสร้างและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรจะมีการสร้างและพัฒนาสื่อในรูปแบบอื่น ๆ เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ในรูปแบบอื่นๆ
3. ควรมีการศึกษาเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มาสร้างวีดิทัศน์และพัฒนาเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ชมต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิดานันท์ มลิทอง. (2535). *หลักการและเทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์
- เกศินี โชติกเสถียร. (2523). *การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน*. (เอกสารประกอบการสอน เทคโนโลยี 320). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชม ภูมิภาค. (ม.ป.ป.). *เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสำนักพิมพ์ ประสานมิตร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- นันทิกร เนียมจันทร์. (2537). *รูปแบบรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกล ตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อุดลำนนา.
- บุญสม เลิศพิเชษฐ์. (2536). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดบทเรียนเทป โทรทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนนา.
- ฝ่ายนวัตกรรมทางการศึกษา. (ม.ป.ป.). *ชุดพัฒนากิจกรรมเชิงกระบวนการ สอน*. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ
- พฤทธิ ศรีบริณพิทักษ์. (2531, เมษายน-พฤษภาคม). *การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา*. ในรวมบทความ ที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา. เล่ม 2. 11(4): 21-25
- พิเชษฐ์ จีระเสริฐวงศ์. (2534). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนระหว่างการ เรียนด้วยบทเรียนเทปโทรทัศน์ที่ใช้การทบทวน โดยการดูเทปโทรทัศน์ซ้ำกับการดูเทป โทรทัศน์สลับย่อ*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนคร เหนือ. อุดลำนนา
- ไพศาล ช่วยชูหนู. (2528). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการทดลองกับนักเรียนทำการทดลองจริง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนนา.
- ภาวนา พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2532). *การใช้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ การสอนที่ใช้การนำเรื่องต่างกัน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตกรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนนา

- ยุทธนันท์ หาญณรงค์. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์ การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์หลังการสอนสองชนิด. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนนา.
- วสันต์ อดิศัพท์. (2533). การผลิตเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วิจิตร รักศิรัณ. (2523). วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์กับการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สนั่น ปัทมะทิน. (2527). ข้อดีข้อเสียของวิดีโอ. *คามารา*. 1(14) : 72-75
- สวัสดิ์ ประทุมราช,และคนอื่นๆ. (ม.ป.ป.). *เรียนแบบเบ็ดเสร็จ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย*. ป.5. เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุทธรา แก้วมณี. (2536). การศึกษาประสิทธิภาพเทปวีดิทัศน์การสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่องรำวงมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนนา
- สุรัช สิกขาบัณฑิต. (2528). การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
- สิริเสก ชื่นมนัส. (2540). การพัฒนารูปแบบรายการวิทยุทัศน์เพื่อลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง การไฟฟ้านครหลวง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนนา
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (2537). *ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ พ.ศ. 2525*. (ฉบับที่ 13)
- อนัญญา ประสงค์พร. (2540). การพัฒนารายการวิทยุทัศน์การสอน เรื่องพืชและการผสมพันธุ์ของพืชดอก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อุดลำนนา.
- อนันต์ธนา อังกินันท์; และเกื้อกูล คุปรัตน์. (2524). *สื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์เพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพอักษรกิจ.
- อน สบ. 2535 การสร้างบทเรียนวิทยุทัศน์ เรื่อง ศัพท์สังคิตดนตรีไทยตามหลักสูตรวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2530 ปรินญานิพนธ์ กศ.ม (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สมเกียรติ วรรณเฉลิม, (2542), ผลการใช้รายการวิทยทัศน์ เพื่อฝึกทักษะนาฏศิลป์โขนเบื้องต้นสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3, ปรินิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรมประชาสัมพันธ์. (3 พฤษภาคม 2531). *วันคล้ายวันสถาปนากรมประชาสัมพันธ์ ครบรอบ 55 ปี
และพิธีเปิดอาคารภาคต่างประเทศ*. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
กรุงเทพฯ: วารุณการพิมพ์, 2531.

เกษม จันทร์น้อย. *สื่อประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : นานมี, 2521.

จิตรารณ สุทธิวรเศรษฐ์. *ยุทธวิธีการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534.

ชัยนันท์ นันทพันธ์. *ประชาสัมพันธ์อย่างไรจึงได้ผล*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2526.

ทองศักดิ์ นิเวศรังสรรค์. *การศึกษาเปรียบเทียบสถานภาพหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐกับ
เอกชน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.

บุญเลิศ สุกดิลก. (9 พฤศจิกายน 2533). *เอกสารฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์การประชาสัมพันธ์
ภูมิภาครุ่น 1*. กรุงเทพฯ:

คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประจวบ อินออด.(2532). *เขาประชาสัมพันธ์กันอย่างไร*. กรุงเทพมหานคร. ศูนย์การพิมพ์พลชัย.

พรทิพย์ วรกิจโกคาทร.(2532). *การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิรัช อภิรัตน์กุล.(2526). *การประชาสัมพันธ์แบบสมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

สุเทพ เดชะชีพ.(2532). *คุณสมบัติและภาระหน้าที่ของนักประชาสัมพันธ์ในองค์กร*. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรรณ เล่าหะสุพิศ.(2547). *ความพึงพอใจและความต้องการที่ได้รับจากการฟังรายการ “เสียงตามสาย”
ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์*. : กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Bernays, Edward L.(1961).*Your Future in Public Reration*. New York : Richards Rosen Press,
Inc, .

Bucharest, P” (1966). *Experimental of the Dorian Technocal Lycee. The Use of Closed Circuit
Television in Technical Education*. Council for Cultural Co-operation Strasbourg.

Cutlip, Scott M. and Allen H.Center.(1978). *Effective Public Reration*. New Jersey : prentice
Hall, .

Dale, Edgar. (1956). *Audio Visual Methods in Teacher*. Revised Edition, New York:. Holt, Rinehart
and Winston

- Elrod, Elizabeth Loveila. (1972, April). *Instant Replay Television as a Tool for Teaching Certain Physical Aspects of Singing*. *Dissertation Abstracts International*. 32Z10X: 5823A.
- Espich, Jame E. & Bill Williams.(1987). *Development Programmed Instructional Materials*. New York: Lear Siegler, Inc.
- Kanner, Joseph H.; Sanfor Kats; & Peter B. Goldsmith. (1959, May-June). *Evaluation of Intensive Television for Teaching Basic Electricity*. *Audio-Visual Communication Review*. 7(4): 307-308.
- Klein, George; & Hoekey, Jelfey. (1972). *Television Teaching Techinque*. Briebana: Watson Perguson, Co., Ltd.
- Mayer, G. Ray. (1984). *Modules: From Design of Implementation*. Singapore: The Colombo Plan Staff College for Technicial Education.
- Miller, Robert Steven. (1984, March). *The Effectiveness of Video Technology in Safety Training at an Industrial Site*. In *Dissertation Abstracts International*. 44(9):2659-A.
- peter, Michael l. (1968). *The New Technology of Education*> London: MacMillan and co., Ltd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r)
และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

แบบทดสอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียทั้ง 2 ตอน มีค่าความเชื่อมั่น 0.80 โดยสามารถแสดงให้เห็นในแต่ละตอนดังนี้

ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบของตอนที่ 1

ข้อ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.59	0.52
2	0.76	0.24
3	0.86	0.21
4	0.82	0.24
5	0.42	0.42
6	0.30	0.36
7	0.41	0.33
8	0.65	0.33
9	0.58	0.61
10	0.64	0.67
11	0.61	0.42
12	0.65	0.21
13	0.45	0.48
14	0.64	0.24
15	0.80	0.39
16	0.86	0.27
17	0.47	0.45
18	0.59	0.64
19	0.65	0.21
20	0.79	0.24
21	0.58	0.67
22	0.77	0.27
23	0.82	0.36
21	0.35	0.27
25	0.83	0.33

ค่าความเชื่อมั่น 0.78

ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าเชื่อมั่นของแบบทดสอบของตอนที่ 2

ข้อ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.41	0.21
2	0.65	0.21
3	0.61	0.48
4	0.47	0.58
5	0.65	0.33
6	0.62	0.33
7	0.67	0.24
8	0.55	0.24
9	0.56	0.64
10	0.71	0.33
11	0.79	0.24
12	0.79	0.30
13	0.35	0.45
14	0.89	0.21
15	0.70	0.36

ค่าความเชื่อมั่น 0.59

ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ
สำนักงานทรัพยากรสัตว์น้ำส่วนพระมหากษัตริย์
(ด้านเนื้อหา)

**แบบประเมินสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินการของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
(ประเมินด้านเนื้อหา)**

ผู้ผลิต นายอิศรงค์ พัฒนานนพงษ์

สาขา เทคโนโลยีการศึกษา

ผู้ประเมิน

ตำแหน่ง

หน่วยงาน

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. เนื้อหาและการลำดับเรื่อง						
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายในสื่อวีดิทัศน์						
1.2 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
1.3 ความเหมาะสมในการนำเสนอเนื้อหา						
1.4 ความเหมาะสมในการลำดับเนื้อหา						
1.5 ความถูกต้องของเนื้อหา						
1.6 ความเหมาะสมกับระดับผู้ชมสื่อวีดิทัศน์						
2. แบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.1 ความชัดเจนของแบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.2 ความเหมาะสมของแบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.3 ความเหมาะสมของการเสริมแรง						
2.4 ความชัดเจนในการสรุปแบบประเมินด้านเนื้อหา						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 พระราชบัญญัติการจัดระเบียบและภารกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. เนื้อหาและการลำดับเรื่อง						
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายในสื่อวีดิทัศน์						
1.2 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
1.3 ความเหมาะสมในการนำเสนอเนื้อหา						
1.4 ความเหมาะสมในการลำดับเนื้อหา						
1.5 ความถูกต้องของเนื้อหา						
1.6 ความเหมาะสมกับระดับผู้ชมสื่อวีดิทัศน์						
2. แบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.1 ความชัดเจนของแบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.2 ความเหมาะสมของแบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.3 ความเหมาะสมของการเสริมแรง						
2.4 ความชัดเจนในการสรุปแบบประเมินด้านเนื้อหา						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการและเจตนาธรรมณ์ 4 ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. เนื้อหาและการลำดับเรื่อง						
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายในสื่อวีดิทัศน์						
1.2 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
1.3 ความเหมาะสมในการนำเสนอเนื้อหา						
1.4 ความเหมาะสมในการลำดับเนื้อหา						
1.5 ความถูกต้องของเนื้อหา						
1.6 ความเหมาะสมกับระดับผู้ชมสื่อวีดิทัศน์						
2. แบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.1 ความชัดเจนของแบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.2 ความเหมาะสมของแบบประเมินด้านเนื้อหา						
2.3 ความเหมาะสมของการเสริมแรง						
2.4 ความชัดเจนในการสรุปแบบประเมินด้านเนื้อหา						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

วันที่

ภาคผนวก ค

แบบประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
(ด้านเทคโนโลยีการศึกษา)

**แบบประเมินสื่อวีดิทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
(ประเมินด้านเทคโนโลยีการศึกษา)**

ผู้ผลิต นายอิศรงค์ พัฒนานุกพงษ์ สาขา เทคโนโลยีการศึกษา
ผู้ประเมินตำแหน่ง
หน่วยงาน

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ภาพ ภาษา และเสียง						
1.1 ความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.2 เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.3 เสียงบรรยายที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.4 ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย						
2. ตัวอักษรและสี						
2.1 รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ						
2.2 ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
2.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร						
2.4 ความเหมาะสมของการเลือกสีพื้นบนจอภาพ						
3. การจัดการเรียนรู้ของสื่อวีดิทัศน์						
3.1 การออกแบบสื่อวีดิทัศน์โดยภาพรวม						
3.2 วิธีการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์โดยภาพรวม						
3.3 ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์						
3.4 ความสะดวกในการใช้สื่อวีดิทัศน์						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 พระราชบัญญัติการจัดระเบียบและภารกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ภาพ ภาษา และเสียง						
1.1 ความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.2 เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.3 เสียงบรรยายที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.4 ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย						
2. ตัวอักษรและสี						
2.1 รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ						
2.2 ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
2.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร						
2.4 ความเหมาะสมของการเลือกสีพื้นบนจอภาพ						
3. การจัดการเรียนรู้ของสื่อวีดิทัศน์						
3.1 การออกแบบสื่อวีดิทัศน์โดยภาพรวม						
3.2 วิธีการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์โดยภาพรวม						
3.3 ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์						
3.4 ความสะดวกในการใช้สื่อวีดิทัศน์						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการและเจตนารมณ์ 4 ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ภาพ ภาษา และเสียง						
1.1 ความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.2 เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.3 เสียงบรรยายที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
1.4 ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย						
2. ตัวอักษรและสี						
2.1 รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ						
2.2 ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ประกอบสื่อวีดิทัศน์						
2.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร						
2.4 ความเหมาะสมของการเลือกสีพื้นบนจอภาพ						
3. การจัดการเรียนรู้ของสื่อวีดิทัศน์						
3.1 การออกแบบสื่อวีดิทัศน์โดยภาพรวม						
3.2 วิธีการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์โดยภาพรวม						
3.3 ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์						
3.4 ความสะดวกในการใช้สื่อวีดิทัศน์						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

วันที่

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เข้าที่อาศัยยวบายนพื้นที่ของ
สำนักงานทรัพยากรสิ่งแวดล้อมพระมหากษัตริย์

**แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ที่ได้ชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์**

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
ระดับการประเมิน 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง
2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ช่วงเวลาที่เข้ารับบริการ ☐ ภาคเช้า ☐ ช่วงพักกลางวัน ☐ ภาคบ่าย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 20 – 30 ปี

☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 -50 ปี

☐ 51 ปีขึ้นไป

วุฒิการศึกษาสูงสุด

☐ มัธยมหรือต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการรับชมวีดิทัศน์เพื่อการสร้างความเข้าใจในภารกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความชัดเจนด้านเนื้อหาของวีดิทัศน์					
2. ความครอบคลุมของเนื้อหา					
3. ความเหมาะสมของการออกแบบข้อความบนจอภาพ					
4. ความชัดเจนของภาพประกอบ					
5. ความชัดเจนของเสียง					
6. ความน่าสนใจของวีดิทัศน์					
7. ความง่ายต่อการเข้าใจ					
8. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการชมวีดิทัศน์					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการชมวิดิทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินฯ ทราบถึงประวัติของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์					
2. ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินฯ ทราบถึงพระราชบัญญัติการจัดระเบียบและภารกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์					
3. ผู้เข้าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินฯ ทราบถึงการบริหารจัดการและเจตนารมณ์ ๔ ประการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์					
4. มีประโยชน์ต่อการทบทวนความรู้ด้วยตนเอง					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อวิดิทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจในการกิจและการดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ท่านต้องการสื่ออื่นเพิ่มเติมหรือไม่

☐ ไม่ต้องการ

☐ ต้องการ (ระบุ)

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. นางสาวสุภาภรณ์ ตรีแสน	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
2. นางสาวชนกณัฐ ลิ้มะพลิก	หัวหน้ากองลูกค้าสัมพันธ์
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
3. นายกำธร รัตนคำ	หัวหน้าแผนกลูกค้าสัมพันธ์ 3
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีรบุญฤทธิ์ ควรหาเวชศิษฐ์	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร. นฤมล ศิริวงษ์	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร. ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ - สกุล	นายอิศรงค์ พัฒนานุพงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	16 มีนาคม 2523
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	159 ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กองทุนคำสัมพันธ์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 173 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2539	มัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย โรงเรียนโยธินบูรณะ
พ.ศ.2544	ระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา วิชาเอกเทคโนโลยีและนวัตกรรม การศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ.2551	ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ